

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 253

ISSN 1849-7837 // Zagreb, siječanj 2018. // Godina XXIV.

UVODNA RIJEČ

Uzmi svoju mjeru

Piše: Jasna A. Petrović

Prema Global AgeWatch Indexu za 2015. zemlje koje vole svoje starije su, redom, Švicarska, Norveška, Švedska, Njemačka i Kanada. Najgore su, pak, Afganistan, Malavi, Mozambik, Zapadna Obala i Pakistan. Hrvatska je bila na sramotnom 67. mjestu po ekonomskom standardu i sigurnosti. Sada bi bila među zadnjih dvadesetak na svijetu.

S 50 posto mirovina ispod hrvatske linije siromaštva i svakom trećom osobom starijom od 65 godina u zoni rizika od bijede, prihvatili smo kao da je normalno da starije i starci kopaju po kantama za smeće i vise iz kontejnera dohvaćajući plastične boce za otkup. Dvadeset plastičnih boca dnevno i eto pola kruha i pola litre mlijeka!

Smanjili smo svoju mjeru i prihvatili poniženje. Osim po društvenim mrežama, za onih jedva deset posto informatički pismenih starijih osoba s mobitelima, nigdje više nema glasa o generaciji sakupljača boca. Ne samo da su smanjili svoju mjeru, već su je i prihvatili. Prihvatili su da unuku kupe čokoladu za rođendan i sv. Nikolu, a ne toliko potrebne cipele ili školski tablet. Prihvatili su da se više ne posjećuju s rodbinom i prijateljima, jer nije pristojno odlaziti u posjet bez kave ili cvijeća. Prihvatili su da im televizija zamijeni kazalište i koncerte, osim ako ih ne ulove da ne plaćaju pretplatu. Tada ni to.

Mladi odlaze iz Hrvatske jer ne prihvaćaju mjeru koju im je odredila vladajuća elita. Stariji ostaju jer više nisu konkurentni na tržištu rada, i jer su prihvatili mjeru svoje bijede.

Pa koja je onda mjera prava za tebe? Sa čime se trebaš usporediti? Ako je 2.180 kuna hrvatska linija siromaštva, trebaš li biti sretan što si među 50 posto onih koji imaju mirovine više od te linije? Ili je za tvoju mjeru presudno ako imaš mirovinu višu od prosječne od 2.318 kuna?

Ne, uzmi globalnu mjeru. Prema procjeni objavljenoj na stranici *numbeo.com* četveročlanoj obitelji u Zagrebu za normalan život mjesečno potrebno je 14.600 kuna i to bez podstanarine. Mjesečni troškovi za jednu osobu iznose, dakle, 4.300 kuna. Prosječna plaća u Zagrebu je 6.972 kune, a prosječna mirovina u glavnom gradu iznosi 2.463 kune. Dakle, 65 posto umirovljenika u Zagrebu ima mirovine niže od potrebnih troškova za normalni život prema svjetskim kriterijima, ali i od europskog modela izračuna linije siromaštva (60 posto medijana neto plaće).

Neka vam bude muka, neka se razljutite i postanete bijesni, no svoju mjeru postavite na svjetsku i europsku razinu. Očekujte od svoje domovine da vam osigura 4.300 kuna prihoda mjesečno, pogotovo ako ste odradili 40 godina radnog staža. Imate na to pravo. Zahtijevajte to.

U OVOM BROJU:

„CJELOVITA“ MIROVINSKA REFORMA?

Što nam kuhaju u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava

POREZNI APSURD Posmrtna pripomoć na udaru poreza

I S T R A G A

Daš mito, dobiješ penziju

P R E S E D A N

Državni mirovinski fond preuzima gubitke privatne firme

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb

UOČI NACIONALNOG VIJEĆA ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE

Matica i Sindikat postigli suglasnost o prioritetima

Dvije umirovljeničke udruge, Sindikat i Matica, koje zastupaju boje hrvatskih umirovljenika za pregovaračkim stolom u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, 10. siječnja su, na poziv predsjednika Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe Ante Gavranovića, održale međusobne konzultacije glede utvrđenja prioriteta za napređiva-nje položaja starijih osoba.

Već u svom pozivu za 4. sjednicu Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, Ministarstvo je preskočilo na pret-

hodne dvije sjednice ponavljane prioritete, no brzim konzultacijama umirovljeničkih predstavnika predložen je promijenjeni dnevni red. Uspjelo se postići da se na sjednici podnese obrazloženje „pogodbe“ Vlade i saborskog zastupnika Silvana Hrelje, kojim je po hitnom postupku usvojen Zakon o nastavku isplate dokupljenih mirovina, bez da se prethodno našao na dnevnom redu Nacionalnog vijeća, iako je obveza Vlade konzultirati se s tim savjetodavnim tijelom. Matica i Sindikat su stajališta kako taj zakon nije trebalo donijeti uopće, niti na taj način preuzimati u javni mirovinski fond dugoročne dugove koje je stvorila privatna firma.

Međutim, gospoda iz Ministarstva odbila su uvrstiti kao prvu i najbitniju točku u hitnu raspravu o novom modelu usklađivanja mirovina, kojim bi se osiguralo da one u stopostotnom iznosu prate rast povoljnijeg indeksa. Bio je to dovoljan okidač da će predsjednik Nacionalnog vi-

jeća Gavranović zatražiti hitan prijem kod premijera, te da su se hitno sastali čelnici umirovljeničkih udruga i njihovi predstavnici u Nacionalnom vijeću.

Nije više uopće sporno da je na prvom mjestu prioriteta umirovljeničkih udruga promjena formule usklađivanja mirovina, kako bi se zaustavilo njihovo zaostajanje za plaćama i realni pad, koji je već trećinu umirovljenika odveo u siromaštvo.

Na drugom mjestu je zahtjev za balansiranjem mirovina stečenih do 31.12.1998. godine, s onima ostvarenima nakon tog

datuma, jer je došlo do razlike, koja je unatoč dodatku od 4-27 posto, i dalje ostala na oko 20 posto. Treće i vrlo principijelno je pitanje konačnog ukidanja dodatnog zdravstvenog doprinosa od 1 i 3 posto, što je jedini preostatak svojedobnih kriznih poreza. On još uvijek direktno kači 32.000 umirovljenika i iznosi oko 75 milijuna kuna, za što se traži da se ukine ili pokriva u cijelosti iz državnog proračuna.

Razumljivo, potrebne su i korekcije najniže mirovine ili uvođenje minimalne mirovine, kako bi se postavile brane protiv daljnjeg siromašenja umirovljenika.

Udruženim snagama Matica i Sindikat će morati uvjeriti premijera i resornog ministra kako se postojeći odnos spram umirovljenika ne može prihvatiti.

Odlučeno je zatražiti od Ministarstva da Nacionalnom vijeću hitno predstavi sve planirane reforme koje se mogu provesti, kako bi se umirovljeničke udruge i službeno moglo očitovati.

Petrović - zamjenica predsjednice Upravnog vijeća HZMO

Na sjednici Upravnog vijeća HZMO-a je 19. prosinca u predblagdanskome ozračju izabrana nova predsjednica Upravnog vijeća HZMO-a, Melita Čičak, pomoćnica ministra Ministarstva rada i mirovinskog sustava, dok je dotadašnji predsjednik Marinko Papuga razriješen dužnosti. Za zamjenicu predsjednice UV HZMO-a izabrana je predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović.

Na sjednici je usvojen i novi Poslovnik o radu Upravnog vijeća HZMO-a, koji je prihvaćen većinom glasova, iako predstavnice sindikata nisu glasale za taj prijedlog jer se njime, među inim, propisuje kako članovi ne smiju materijale za sjednice prosljeđivati drugim osobama, što je besmislena i nemoguća odredba s obzirom da predstavnici poslodavačkih, sindikalnih i umirovljeničkih organizacija moraju zastupati stajališta tijela svojih udruga, a to im je ovim Poslovnikom onemogućeno.

„CJELOVITA“ MIROVINSKA R

Što nam kuhaju

Premijer Andrej Plenković u svojoj šturoj novogodišnjoj poruci nudi sigurnost svim građanima, pa i umirovljenicima u 2018. godini. O kakvoj je sigurnosti riječ? Obećao je smanjiti nejednakost, ali ne izriekom socijalne nejednakosti, čije je bujanje poticala upravo njegova vlada tijekom cijele prošle godine, te dovela Hrvatsku do podijeljene i spaljene zemlje, u kojoj malobrojna elita živi u paralelnom svijetu blagostanja.

U posljednjih 20-tak godina došlo je do visokog porasta nejednakosti, a politike vladajućih ekipa nisu se fokusirale na zaustavljanje razlika, već su poticale upravo vrijednosti protivne jednakosti i slobodi. Tako smo potonuli u bespuće neeuropske (ne)socijalne države, spram europskih promjena paradigme socijalne države, od pasivne, reparatorne prema aktivnoj, preventivnoj, koja se zasniva na socijalnom investiranju. Hrvatska je daleko od toga, te se ne suočava niti s reparacijom vlastite bijede, osobno starijeg stanovništva. O tome se naprosto šuti, ignorira, gradi „potemkinova“ sela blagostanja. U pozadini šutnje broj siromašnih raste, a srednja klasa nestaje. Čak 50 posto umirovljenika ima mirovine ispod hrvatske linije siromaštva!

Čega nema u reformi, a trebalo bi biti

No, pohvalio se premijer i da je indeksirao mirovine, kao da na to nije bio zakonski obavezan, već je to neki njegov specijalni dar umirovljenicima. A o mizernom iznosu usklađivanja i njihovom realnom padu u odnosu na plaće, ne zbori, a od 2010. su realno pale za 14 posto. Također ne priča kako je poreznom reformom debelo nagradio samo one s mirovinama višima od 6.300 kuna, dok je siromašne naprosto ignorirao. Socijalni autizam? Baha-tost?

Dakle, premijer obećava umirovljenicima sigurnost u 2018., ali ne spominje kakvu sigurnost. U

u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava?

prometu? Od kriminala? Od leži-narskog biznisa s dosmrtnim i do-životnim uzdržavanjem? Od ovršne tlake bilježnika, Fine i odvjetnika? Socijalnu sigurnost protiv kopanja po kontejnerima? Plenković, zapra-vo, nije obećao ništa.

O njegovoj „cjelovitoj“ mirovin-skoj reformi koja će uslijediti ove godine, samo se može reći da je to 17. po redu parcijalna zbrkana mi-rovinska reforma, koja ne planira uvesti minimalnu mirovinu od 40 ili 50 posto bruto minimalne plaće; nacionalnu „mirovinu“ za ogroman broj starijih od 65 godina koji nisu uspjeli ostvariti mirovinu uveo bi 2020. godine (iako ju je prvi počeo „uvoditi“ Račan još 2002. godine!).

Čega ima u reformi, a ne bi trebalo

Nova mirovinska reforma ne planira promijeniti nakaradnu formulu za usklađivanje mirovina koju je „uglazbio“ bivši ministar Mrsić, i to tako da se usklađuje u stopostotnom iznosu rasta povoljnijeg indeksa (cijena ili plaća), a niti drže potrebitim mijenjati formulu izračuna mirovine kroz nužnu promjenu aktualne vrijednosti mirovine (AVM, koja je još 1999. godine izračunata s umanjnjem od 46 posto). AVM bi trebala biti povećana za 20 posto, a svima umirovljenima nakon 1.1.1999. godine treba biti vraće-no oteto za sve protekle godine od umirovljenja. Umjesto vraća-nja duga tzv. novim umirovlje-nicima, nova mirovinska reforma misli ponuditi dodatak do 27 posto budućim umirovljeni-cima, jer su tako zatra-žile banke, iako za to nema pravne osnove.

I dok umirovljeni-ke udruge predlažu da se, umjesto pogodovanja bankama i njihovim obveznim mirovinskim fondovima i pokla-njanja dodatka na mirovinu koji je zakonom s razlogom predviđen

samo za one koji uplaćuju dopri-nos u prvi javni mirovinski stup, uvede mogućnost prijelaza u tre-nutku umirovljenja svim uplatite-ljima u prvi i drugi mirovinski stup i dobrovoljnog odabira povoljnije mirovine, ova Vlada čak misli po-većati ukupni mirovinski doprinos kako bi se u drugi mirovinski stup uplaćivalo više od trenutno 5 po-sto iščupanih iz prvog stupa još 2002. godine.

Reforma ne čini ono što bi tre-bala i što su učinile zemlje s pa-metnijim i nezavisnijim vladama od naše, kako su to učinile Poljska, Slovačka, Mađarska, Rumunjska, te Češka i Slovenija – pretvoriti obveznu mirovinsku štednju u dobrovoljnu. To bi se onda doista moglo nazvati – cjelovitom refor-mom.

Ova Vlada ignorira i prijedloge za reformu obiteljskih mirovina na način da preživjeli partner ima pravo zadržati svoju mirovinu i dobiti (ovisno o socijalnim i pri-hodovnim kriterijima) određen postotak mirovine preminulog partnera. Tako jest u mnogim eu-ropskim zemljama, ali svakako to nije dovoljan argument za vlada-juće.

Manjak pameti, višak podaništva

Planiraju i poticanje što dužeg ostajanja na tržištu rada, i to na dva načina. Prvi je svojevrsno “kažnja-vanje” onih koji se odluče na prije-

vremeno umirovljenje pri čemu se umjesto važećih umanjnja ovisno o godinama navršenog staža plani-را uvesti jedinstveni polazni faktor, npr. 20 ili 30 posto za sve, neovisno da li odlazite jednu ili pet godina ranije?! A umirovljeničke udruge traže upravo suprotno, da se na-vršavanjem dobi za umirovljenje ukine prijevremeni odbitak. U pri-jevremenu mirovinu ljudi ne odlaze zato jer žele, nego najčešće zato što poslodavci starije radnike tjeraju u mirovinu.

Šokantno je i da planiraju ubr-zanje dobi za umirovljenje. Iako je zakonski s 1. siječnjem 2038. godi-ne podignuta na 67 godina života, a za prijevremenu starosnu mirovinu na navedeni dan iznosi 62 godine života, Ministarstvo rada i miro-vinskog sustava to hoće ubrzati. Istodobno gotovo sve nove članice EU-a nisu uvele takvo povećanje dobi za umirovljenje, osim npr. Polj-ske, koja ga je uvela s primjenom od 2042. godine, ali je s 1. siječnjem ove godine to ukinula i vratila na 65 godina. Hrvatska nije ostvarila uv-jete za takvo povećanje i ubrzanje jer ima preneuređeno tržište rada i previsoku stopu nezaposlenosti mladih, ali i stopu radne aktivnosti starijih osoba.

Na poslijetku, na uporno traže-nje umirovljeničkih udruga sve do Ustavnog suda, Ministarstvo ipak misli razmotriti mogućnosti rada pojedinih skupina umirovljenika koji trenutno ne mogu uz rad kori-stiti i mirovinu, a uz zadržavanje di-jela ili cjelokupnog iznosa mirovine.

I tu će biti bitke za pregovarač-kim stolom, jer je sada pravo na rad omogućeno samo starosnim i profesional-nim invalidima rada, i to do pola radnog vremena i uz zadržavanje pune mirovine. Umirovljeni-ke udruge traže da pravo na rad bude omogućeno baš svim umirovljenicima, kao što je omogućeno umirovljenim branite-ljima.

Jasna A. Petrović

NAMJEŠTAJU LI SE MIROVINE?

Daš mito, dobiješ penziju Piše: *Jasna A. Petrović*

Je li moguće da vam netko u mirovinskom “napumpa” ili smanji mirovinu? Na žalost, moguće je. S mitom ili po vezi. Dobra prijateljica mi priča kako, baš kad je nosila papire za umirovljenje, sreće prijatelja iz mladosti, slučajno zaposlenog u mirovinskom, i on ju pita koliku bi mirovinu željela imati. Toliko je i dobila.

Posjećuje nas lani u Sindikatu umirovljenika ugledan financijaš iz HNB-a, koji je dobio rješenje o umirovljenju, ali s mirovinom umanjenom za tri tisuće kuna u odnosu na ono što je bilo u predračunu. Kad je ponovno sve izračunao, otišao je u mirovinsko “reklamirati” njihovu matematiku. I odmah su popravili, i još se lijepo ispričali. I onda se pitaš jesu li takvima kao bogati financijaš počesto oduzimali od mirovine, kako bi dali svojim znancima ili klijentima za mito. Ili to ipak ide iz mirovina najsiromašnijih koji se ionako nikad ne žale? Tako smo pratitelji naše Facebook stranice „Prosvjed protiv siromaštva starijih osoba“ zamolili da razmisle i kažu što misle. Stiglo je dvjestotinjak komentara, a interes za čitanje je pokazalo oko 20 tisuća korisnika te društvene mreže. Šokirani i manje šokirani umirovljenici zaključuju kako je potrebno organizirati reviziju svih mirovinskih izračuna, što danas, u vrijeme kompjutora, nije teško. Posebno smatraju da treba izvršiti provjeru svih invalidskih, braniteljskih i civilnih, mirovina, jer je tamo najviše prijevара i kriminala.

Kako do bolje penzije? Lako!

Ovoga puta povod je konkretan, ima ime i prezime prevarantice, za sada pod inicijalima. Zadnjih dana prosinca 2017. zagrebačka policija prijavila je službenicu Mirovinskog osiguranja koja je, uz pomoć dvije posrednice, navodno primila mito od 15 osoba kojima je krivotvorila podatke o plaćama kako bi dobili veću mirovinu, objavljuje HINA.

Dakle, 59-godišnja službenica Zavoda za mirovinsko osiguranje pod istragom je zbog primanja mita jer je od kraja 2013. do kraja 2015. godine uz pomoć dvije suradnice pronalazila ljude koji su bili zainteresirani da im se prije odlaska u mirovinu lažiraju platne liste, a ona bi im to napravila za mito od 1.300 do 2.000 eura. Utvrđeno je da je povećavala mirovine za prosječno 400 do 1.400 kuna. “kao zaposlenica javne ustanove” od 12. mjeseca 2013. do 11. mjeseca 2015., posredstvom 60-godišnjakinje i 61-godišnjakinje, primila mito u iznosima od 1.300 do 2.000 eura od 15 osoba. Osim za primanje mita 59-godišnjakinja će biti prijavljena i zbog zlouporabe položaja i ovlasti i računalnog krivotvorenja. Dvije posrednice policija će prijaviti za pomaganje u primanju mita, a prijaviti će i 15 osoba koje su davale mito.

Istražitelji su utvrdili da je šteta nastala ovim kaznenim djelima iznosila 669 tisuća kuna, no u međuvremenu je dio novca vraćen jer su mirovine korigirane nakon upravnog postupka. Većina reakcija iz naroda je jednostavna:

prevarantica treba vratiti sav novac, potrebno je izvršiti reviziju svih njezinih predmeta gdje je ona izračunavala mirovine, te poslati je u zatvor. Jedino tako će njezine kolege i kolegice biti „ohrabreni“ da ne prihvaćaju nemoralne ponude.

Dijagnoza prijevara

No, koji su zapravo razmjeri korupcije u mirovinskom sustavu? Nema previše podataka, no poznati su slučajevi istrage lažiranja invalidskih mirovina, ali dokaza je obično malo, jer se kažnjavaju i oni koji daju mito. Zna se za USKOK-ove akcije Dijagnoza 1 u Splitu i Dijagnoza 2 u Osijeku, kad su tijekom 2008. i 2009. podnesene optužnice protiv 18 osoba (USKOK, 2011). U oba slučaja radilo se o nelegalnom stjecanju statusa hrvatskog ratnog vojnog invalida. U Splitu je iznos mita bio od 4.200 do 6.500 €; najveći su dio uzimali liječnik – vještak HZMO-a i liječnik – vještak u Povjerenstvu za reviziju ocjene invalidnosti pri Ministarstvu branitelja RH. U Osijeku mito je iznosilo od 5.000 do 8.000 eura, a državni je budžet oštećen za 3,2 milijuna kuna. Sudsko vijeće osječkoga Županijskoga suda proglasilo je krivima sedmero od devetero okrivljenika u slučaju Dijagnoza 2, optuženih za kaznena djela zloporabe položaja i ovlasti te za primanje mita za protuzakonito omogućivanje statusa ratnih vojnih invalida većem broju osoba, oštetivši državni proračun za 3,2 milijuna kuna, te ih nepravomoćno osudilo na zatvorske kazne od šest mjeseci do sedam godina. Za potrebe ovog teksta nismo uspjeli saznati kakve su konačne pravomoćne presude.

Mirovina bez rada

No, dobro je prisjetiti se i kako je 2012. godine lagodno prošla djelatnica mirovinskog u Zagrebu Lidija Šimac, čija majka nikad u životu nije radila, a ipak je na njezin račun uredno stizala mirovina. U manje od tri godine dobila je 70 prosječnih hrvatskih mirovina, više od 150.000 kuna koje nije zaradila. Kći gospođe Šimac radi u središ-

njoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO). Njezina majka mirovinu je počela primati 2007. godine, točno onaj mjesec kad joj je kći imenovana predstojnicom Ureda za unutarnji nadzor. Prijevara je uskoro otkrivena. Mama Šimac imala je čak i krivotvorenu radnu knjižicu pa je protiv nje podnesena i kaznena prijava.

Finale je zbunjujući - iako je utvrđeno da gospođa Šimac nije trebala primati mirovinu, policijska istraga nije uspjela dokazati da je upravo njezina kći Lidija pomogla pri dobivanju lažne mirovine, pa je tako ona ostala zaposlena, iako na drugom radnom mjestu. Lidija je kažnjena - premještajem. Maknuta je s mjesta predstojnice i stavljena na mjesto koordinatore u Sektoru za ekonomske poslove. A njena majka nije nikada vratila ukradeni novac jer, kako su tada rekli u HZMO-u, nema nikakva primanja. Nazdravlje!

Nezaboravni Rubala

Poznata je i afera bivšeg načelnika Odjela medicinskog vještačenja, poznatog i danas aktivnog narodnog zabavljača dr. Drage Rubale, kao i njegovog kolege Ivana Ostoića, ovlaštenog vještaka HZMO-a iz Varaždina. Nakon Rubalina uhićenja, USKOK je 2012. pokrenuo i akciju protiv 20 osoba u Bjelovaru, također zbog sređivanja lažnih invalidskih mirovina. Prije toga, u srpnju 2011., jedna je zaposlenica uhićena baš u trenutku primanja mita. Radila je kao administratorica u Odsjeku medicinskog vještačenja u HZMO-u, a sa svojom prijateljicom tražila je osobe zainteresirane za odlazak u invalidsku mirovinu. Pale su u trenutku kada je

jedna od njih primala 3.000 eura mita za posao koji je trebala obaviti. Naime, osobi kojoj je odbijen zahtjev za odlazak u invalidsku mirovinu administratorica je obećala da će joj pomoći da joj se žalba na to rješenje uvaži.

Prema grubim procjenama, oko tisuću ljudi preko Rubale je došlo do statusa invalida. Mreža Rubalinih ljudi zapravo je imala šezdesetak ljudi, koji su petnaestak godina varali HZMO i primajući mito zarađivali milijune kuna, te stvarali velike štete. Primjerice, Vinka Luetić Herman, bivša članica Stručnog povjerenstva za reviziju nalaza i mišljenja o invalidnosti HZMO-a te glavna revizorica za sve mirovine u RH, uhićena je tada u Zagrebu. U pretresu njezina doma policajci su pronašli 46.000 eura u kuvertama, od kojih je jedna bila naslovljena na Dragu Rubalu. Ništa neobično da se Rubala može pohvaliti i brojnim nekretninama u svojem posjedu, pa mu i nije bilo teško nagoditi se s kaznom zatvora od dvije godine i za vraćanje nezakonito stečene koristi. Državi je potom vratio 79.000 eura u gotovini i dvosobni stan u Zagrebu koji su vještaci sredinom 2012. procijenili na 200.000 eura. I tako je to prošlo, uz puno galame, s relativno niskim pravomoćnim presudama.

Kako to riješiti? Kako Hrvatsku maknuti s liste najkorumpiranijih zemalja u Europskoj uniji? Nikako. Ovaj ćemo najnoviji slučaj korupcije pratiti i svatko će moći donijeti svoj sud. Nadamo se da će se etički kriteriji osnažiti, a Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje očitovati o ovom slučaju te predložiti rješenja. Revizija svih mirovina za koje je rješenja donosila optužena činovnica – za početak!

Marija Cunj: Trebam adresu optužene. Moja penzija je samo 1.320 kuna!

Krunoslava H.: Moji poznati su i meni nudili pomoć iz mirovinskog, ali bi me to koštalo 5.000 kuna, a toliko nisam imala.

Ružica Turković: Tko ima love i strica, u nebo se do-smica. Žao mi djece, ali tu kruha nema. Da li ima ustanove bez lopova?

Lota Nada Parađiković: U ovo doba informatike nije problem uraditi revizije.

Nevenka Bobic: Vrana vrani ne kopa oči! Štiti lopov lopova.

Nera Brozovic: To je javna tajna. Više nitko ne propituje je li to istina ili nije ali svi pametni provjere na dva ili više mjesta (a to se može) kolika će mu biti mirovina i to bar godinu dana ranije jer u mirovinskom jako lako zaborave vaše papire u nekoj ladicu. Tamo i onako rade samo probrani i podobni koji se mijenjaju kao gaće.

Nera Brozovic: To je javna tajna, malo seljačke logike vidite kolike mirovine imaju neki od vaših susjeda prijatelja. Radi se to godinama ... i svi šute.

Vesna Vrdoljak: Dno dna! Mislim na ove koji su davali mito da im mirovina bila veća na štetu drugog umirovljenika koji onda skuplja boce. Prestrašno!

Ada Maras: Strašno! Nedavno mi je rodica pričala kako su je s Mirovinskog obavijestili da je interna revizija utvrdila kako joj je krivo obračunata mirovina pokojnog muža. Smanjili je za 700 kn mjesečno! Dobila

je obavijest 2 godine poslije muževljeve smrti, a zna se da nisu brzi ni dok je izračunaju i dok sjedne na račun... Kad je pitala kad će joj vratiti dug, bili su bezobrazni, ali nije se dala smesti. Rekla je ako u određenom roku to ne podmire, ide dopis ministarstvu. Dug je vraćen u roku 10 dana.

Željka Benčina: Sve poznato. Prošla sam agoniju s mirovinom. Izračun koji oni rade prije umirovljenja znatno se razlikuje od stvarne mirovine koju vam do-djele i nikom ništa. Osinje gnijezdo koje pod hitno treba ukloniti.

Slava Martan: Pa zato mi drugi dobivamo siću, a kaj moreš bez strica i love moreš puhat u prazno. I tako lagano, polako i propada Lijepa naša.

Božo Tadić: Trebali bi se svi umirovljenici udružiti i tražiti revizija izračuna svojih mirovina. Naravno izostali bi oni koji su raznim "mučkama" ostvarili veće mirovine ali bi i oni i njihove mirovine došle pod povećalo.

Branka Đukić: Nigdje smo. Otišla sam sa 42 g. starosti u invalidsku mirovinu koja je tek sada 1.300 kuna. Žalila sam se ništa nisam uspjela bila sam odbijena nemam pravo ni na oštećenje zaštitni dodatak i to sam se zalila dobila sam odgovor da sam zakasnila, iako sam u pravu.

Kata Kokic: Za pet godina u Njemačkoj imam više nego za 25 u Lijepoj našoj.

Prosvjed protiv siromaštva starijih osoba

Posmrtna pripomoć na udaru poreza

Umre član nekog društva koje internim aktom obitelji preminuloga jamči pomoć za sahranu člana. Može li tako? Ne može, kaže ministar financija Marić. Naime, to je pomoć za člana, a kad je on umro, više nije član, pa ju više osobno ne može ni dobiti. Supruga člana tu posmrtnu pomoć, pak, može dobiti samo ako plati porez na drugi dohodak, jer ona nije preminuli član. Neš' ti biznisa!

Piše: Ivana Dragija

Do prosinca 2017., u javnosti je prilično nezapaženo prolazila odredba aktualnog Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16) kojom se reguliraju pomoći i potpore neprofitnih organizacija te na temelju koje proizlazi da država oporezuje čak 40 posto iznosa posmrtnih pomoći koju neka od neprofitnih udruga isplaćuje obitelji preminulog člana, ukoliko je aktima udruge takva mogućnost predviđena. Preminula osoba više nije član, a iznos posmrtnih pomoći država smatra drugim dohotkom osobe kojoj se isplaćuje te je stoga iznos podložan oporezivanju.

Birokrati protiv humanosti

Krešimir Sever, predsjednik Nezavisnih hrvatskih sindikata za jedan dnevni list izjavio je kako ovakva „birokratska navika nadvladava humanost takvog poteza“. Napominje kako ne treba posebno naglašavati s kolikim je troškom suočena obitelj kada umre netko od njenih članova, čemu nerijetko prethodi još i kraća ili dulja bolest, što obitelj ionako dodatno opterećuje dodatnim troškovima.

Takva apsurdna odredba izazvala je interes medija. Vladimir Lulić, tajnik Hrvatskog novinarskog društva koje također daje posmrtninu obiteljima preminulih članova, dodaje kako postoje izuzeci kad su nasljednici djeca do 18 godina starosti, iako to u Zakonu nije

eksplicitno istaknuto. Kao i Sever, protivni se takvim odredbama te naglašava kako država ne bi smjela uzimati sredstva toliko potrebna članovima obitelji preminule osobe.

„Voljeli bismo kad bi obitelj člana dobila puni iznos koji smo namijenili kao pomoć našim internim aktom. U našem slučaju, radi se o iznosu od 7 tisuća kuna, dakle, obitelj preminulog člana zbog odredbi Zakona, dobit će tek 4.200 kuna“. Lulić ističe kako nije siguran koje su namjere ove odredbe i koliko bi država bila, ako bi uopće bila, u gubitku njenim ukidanjem ili promjenom. „Zakonski je to tako, država takvu vrstu pomoći tretira kao drugi dohodak, no, znamo da se zakoni kod nas pišu tako da nisu uvijek najbolje nomotenički formulirani, a oni koji su stvarali ove odredbe nisu se raspitali o ovakvim slučajevima. Vjerujem da bi se, uz malo volje, mogle donijeti promjene odredaba tog Zakona“.

Pogrebnici bez poreza

Vesna Kovač, predsjednica udruge „Posmrtna pripomoć“ ističe pak kako je zbog slučaja oporezivanja posmrtnih pomoći nastala prava pomutnja među članovima Udruge zbog medijskih napisa o oporezivanju posmrtnine. „Naši su članovi, posve opravdano, osjećali zbnunjenost i htjeli su znati što sa njihovim novcem kojeg su uplaćivali sve ove godine. Svima smo im morali objasniti da odredbe Zakona ne obuhvaćaju i našu Udrugu, s obzirom da novac uplaćujemo direktno pogrebnom poduze-

ću. Funkcioniramo na posve drugačijem principu stoga smo morali objaviti i demantij kako bi umirili naše članove i objasnili im da nema bojazni od oporezivanja njihovog novca“.

Razliku između udruge „Posmrtna pripomoć“ i, u ovom slučaju, HND-a dodatno pojašnjava i Lulić: „Iznos koji uplaćuju članovi „Posmrtnih pripomoći“ striktno je namjenski, ne ide nekoj trećoj osobi. U našem slučaju, zakon to ne prepoznaje, prepoznaje samo člana koji smrću to prestaje biti“.

Do 2017. isplate pomoći obitelji preminulog člana nisu bili oporezivane, dodaje Lulić te naglašava kako je demantij koji je izdala udruga Posmrtna pripomoć bio logičan potez s obzirom na nastale nedoumice. „Gospođa Kovač, i sama pravnica, u razgovoru mi je objasnila kako je jedna od mogućnosti jasnije definiranje *pomoći za članove*, a ne, kako sada stoji, *pomoći članovima*“.

Ministarstvo ne odgovara na pitanja

Kako bi dodatno razjasnili oporezuje li se i zašto iznos posmrtnine koje neke neprofitne udruge, na temelju načela solidarnosti, isplaćuju najbližim srođnicima preminulih članova, upit smo poslali i Ministarstvu financija, no odgovor do zaključenja ovog broja „Glasa umirovljenika“ nismo dobili. Prenosimo, stoga, objašnjenje ministra financija Zdravka Marića koji je na medijske napise o oporezivanju posmrtnih pomoći odgovorio kako „odredba o posmrtninama“ nije nikakva novost u njegovoj poreznoj reformi. Ministar tvrdi da su takve isplate zapravo pojednostavljene, a korisnici došli u povoljniji položaj.

„Prije neprofitne udruge nikad nisu mogle isplaćivati novac članovima obitelji bez neke protučinidbe. Sada smo to promijenili i protučinidbe više ne mora biti“. Drugi dohodak se oporezuje stopom od 24 posto, istaknuo je ministar i dodao kako sve to uvijek u medijima nije točno prenijeto.

Institucije, dakle, (samo) rade svoj posao, a mediji su krivi što uzbuđuju javnost. Sve po onoj staroj narodnoj: oguli najslabijega i najnećmoćnijega!

Presedan: državni mirovinski fond preuzima gubitke privatne firme!

Zadnjeg dana u studenom 79 saborskih zastupnika podržalo je proračun Vlade premijera Plenkovića za 2018. godinu. Podržao ga je i jedan opozicijski zastupnik, predsjednik Hrvatske stranke umirovljenika, Silvano Hrelja. Dan kasnije, mediji objavljuju i razlog tog postupka. Kako objašnjava Hrelja, proračun je podržao jer će vladajući podržati njegov prijedlog, odnosno, riješiti problem Royal osiguranja, o kojem ovisi oko 600 bivših umirovljenika Luke Rijeka, odnosno, ukupno njih 1.300 u cijeloj osmoj izbornoj jedinici, objašnjava Hrelja. „Ovo je jedan od gorućih umirovljeničkih problema za čije rješenje će biti potrebno stotinu milijuna kuna u deset godina. Vlada će prihvatiti prijedlog zakona u kojem stoji da će oštećeni umirovljenici dobiti sve zaostatke koji im nisu isplaćivani od propasti fonda Royal do danas“, istaknuo je predsjednik HSU-a te dodao kako je osigurana daljnja isplata punog iznosa mirovine.

Da bi s Vladom mogao ostvariti „projektu suradnju“ Hrelja je najavio još početkom svibnja ove godine neposredno nakon što je Andrej Plenković uspio presložiti Vladu pomoću petero zastupnika HNS-a. Međutim, u to je vrijeme govorio da će podržati neke Vladine projekte vezano za umirovljeničku populaciju, ali samo pod uvjetom ako HDZ prije toga skupi većinu od barem 80 zastupnika.

Hrelja je tako postao već sedmi zastupnik koji je barem jednom podržao ili trajno podržava Vladu HDZ-a, a koji je u Sabor ušao na koalicijskoj listi zajedno sa SDP-om.

Gdje su nestali novci Royala?

Što, dakle, znači Hreljin glas podrške proračunu? Zauzvrat, Vlada je podržala njegov prijedlog Zakona o nastavku isplate dokupljenih mirovina što znači da će država za 3.840 umirovljenika koji su većinom radili u državnim firmama i

otišli u prijevremenu mirovinu u prosjeku isplaćivati oko 400 kuna na mjesec. Podsjetimo, do 2014. ta im je sredstva isplaćivalo privatno poduzeće Royal, no ono je propalo.

Da se „Hreljin zakon“ koji su službeno predložili Klub nezavisnih zastupnika i HSU-a te Klub Mosta, donese po hitnom postupku usprotivili su se saborski zastupnici SDP-a. „Nitko se ne protivi tome da se pomogne umirovljenicima, no otvoreno je pitanje zašto je Royal osiguranje propalo“, rekao je Mirando Mršić. „Ne bi se trebalo dovesti u situaciju da se na teret poreznih obveznika saniraju dubioze privatnog trgovačkog društva bez da se znaju uzroci njegovih gubitaka“, kazao je.

Ideja Royala i njegovog vlasnika Ive Bulaša, bila je hvale vrijedan inovativni projekt u koji je uspio uvjeriti brojne državne tvrtke da visoke otpremnine za radnike kojih se žele riješiti, a nisu ostvarili uvjete za tzv. punu starosnu mirovinu, uplate njima i pošalju ih u prijevremenu, a „Royal – međugeneracijska solidarnost“, će takvim umirovljenicima doživotno isplaćivati od 200 do 1.000 kuna dodatka mjesečno. Royal se, dakle, bavio dokupom mirovine, odnosno doživotnom otpremninom. Tako su se brojne tvrtke oslobodile viška radnika i poreza na otpremnine, te je u prijevremenu mirovinu od 1990. tako otišlo oko 3860 osoba iz oko 250 poduzeća. Većinom iz državnih, a najviše ih je bilo iz Luke Rijeka - gotovo 600.

To što je tu ulogu sada preuzela država, Hrelji nije ništa sporno: „To je u redu pošto je država taj institut podržala, dala mu poseban porezni status, ugradila u kolektivne ugovore nekih državnih tvrtki i promovirala do 2006.

godine. Nama je cilj da ti ljudi dobiju ono što su potpisali“, kaže Hrelja. Tako od ožujka ove godine Vlada za ta sredstva izdvaja 13 do 15 milijuna kuna na račune oštećenih umirovljenika. Isti status, naravno, neće doživjeti preostali prijevremeni umirovljenici, već će im se i dalje oduzimati njihova penalizacija.

Sutra neki drugi mirovinski fond?

Dodajmo tome kako je Hrelja ovaj zakon predlagao već godinama te, iako su bili u koaliciji, odbila ga je Milanovićeva vlada. Tadašnji ministar Mršić odbijanje takvog prijedloga objasnio je riječima kako se država ne smije miješati u poslovanje privatnog poduzeća. Prema mišljenju umirovljeničkih udruga, Matice i Sindikata umirovljenika, takvo je stajalište posve ispravno, jer je ovako Hrelja napravio štetu mirovinskom fondu od oko 200-300 milijuna kuna, a sutra bi to mogao biti i neki obvezni mirovinski fond koji će propasti ili neki drugi „hrvatski inovativni proizvod“ kojim bi se u državni fond „udomilo“ nekih novih četiri tisuće štediša iz privatnog bankrotiranog mirovinskog fonda. Takvi presedani su suludi, pogotovo što se ne zna gdje je završio Royalov novac i koje posljedice snosi Bulaš za svoje promašene investicije.

Sindikata umirovljenika Hrvatske godinama se zalagao da se problem prevarenih radnika od strane privatne tvrtke riješi tako da se potrebna kompenzacija osigura iz troškova posebne namjene, ali ne da se zbog kupovine jednog zastupničkog glasa stvori teret od više stotina milijuna kuna, sanira privatne gubitke i k tome posredno neravnopravno tretira sve druge prijevremeno umirovljene radnike. Hrelja je profitirao, pa ako i nije kapnulo nešto sa strane, kupio je 4.000 obiteljskih glasova bivših Royalovih klijenata. Posljedice takve trgovine plaćamo svi mi.

Ivana Dragija

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Jesu li stari izvan fokusa?

Mladi i migranti su ciljne skupine, a najveću pomoć trebaju umirovljenici

Prosinac je, osim donošenja novogodišnjih odluka, savršeno vrijeme za rekapitulaciju učinjenog u godini. Tako je 19. prosinca u Tribini Grada Zagreba, predstavljena Socijalna slika Grada Zagreba za 2016. godinu. To je dokument nastao suradnjom Socijalnog vijeća Grada Zagreba i Centra za razvoj neprofitnih organizacija, koji prikazuje trendove socijalnog razvoja metropole. Time su dobivena četiri strateška izazova s kojima se Gradski uredi, ali i socijalne službe te neprofitne organizacije trebaju

Raste broj korisnika naknada

U Socijalnoj slici navedeni su i statistički podaci o broju korisnika naknada u okviru socijalne skrbi. Tako 3.116 korisnika ostvaruje pravo na naknadu za plaćanje dopunskog zdravstvenog osiguranja, koje iznosi 70 kuna mjesečno, dok je još 3.675 korisnika u umirovljeničkim domovima.

Uz ovakvu sliku najstarijeg dijela populacije metropole jedne članice EU, kao što je Hrvatska, brzo će analitičari morati mijenjati fokus socijalnih politika. Naime, uz povećan broj umirovljenika koji su ispod praga siromaštva, koji je 2.800 kuna, teško je očekivati da će, uz redovita izdvajanja za hranu i kućanske potrepštine, uopće moći izdvajati novac za bilo kakav oblik socijalne ili zdravstvene skrbi.

Bez obzira na 148 socijalnih programa pokrenutih u 2016. i povećanje izdvojenih sredstava, upitno je hoće li starije osobe i umirovljenici ipak ostati bez cjelovite potrebne potpore.

suočiti u daljnjem razvoju. To su: socijalna integracija azilantata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, razvoj stambenog zbrinjavanja mlađe punoljetne populacije, nezaposlenost i zapošljavanje mladih te jačanje uloge organizacija civilnog društva u pružanju socijalnih usluga.

Iako nije sporno da treba pomoći ovim skupinama kako bi imale kvalitetan i dostojanstven život, nameće se pitanje što je s umirovljenicima i starijim osobama? Sociolog i asistent na Katedri za socijalnu politiku Pravnog fakulteta u Zagrebu, Danijel Baturina, u svom je izlaganju napomenuo kako su u 2016. porasli indeks starenja i koeficijent starosti, dva najvažnija faktora za određivanje udjela starije populacije u ukupnom stanovništvu. Ako tome pridodamo i statistički podatak da čak 17,3 posto od ukupnog stanovništva Zagreba čine osobe starije od 65 godina, te da 14,5 posto stanovnika ima problema s obavljanjem svakodnevnih djelatnosti, onda je sasvim jasno da su trebale biti predviđene i nove mjere za socijalnu uključenost i sigurnost starijih osoba i umirovljenika.

Ako izuzmemo, pravo na naknadu za plaćanje dopunskog zdravstvenog osiguranja, dnevni smještaj u staračkim domovima ili besplatan javni prijevoz za sve umirovljenike s mirovinom nižom od 3200 kuna, postoji još mnogo mjera za koje ni brojni stariji ljudi ne znaju, a radi se uglavnom o institucionalnim uslugama. S obzirom na to da su bolnice, domovi umirovljenika i ostale institucije pod ingerencijom Grada ili države, često je iluzorno očekivati da će se s nedovoljnim financiranjem tih ustanova išta pokrenuti.

Stoga ključ poboljšanja socijalnih usluga za starije osobe leži u nastavku aktivnosti neprofitnih organizacija civilnog društva, ali i u potpori njihovom radu, što je i jedan od navedenih strateških izazova. No, niti to neće biti moguće bez senzibilizacije javnosti, naročito mlađe populacije, o potrebama starijih osoba, s obzirom na to da se sve izvaninstitucionalne usluge baziraju na radu neprofitnih organizacija, čiji su članovi u velikoj mjeri volonteri.

Svakako je hvalevrijedno povećanje iznosa za sufinanciranje projekata udruga i drugih pravnih te fizičkih osoba. No, ako znamo da se u 2016. povećao broj korisnika zajamčene minimalne naknade, doplatka za pomoć i njegu, pomoći

Kako pomoći umirovljenicima?

Na raspravi u okviru predstavljanja Socijalne slike, predložena su i konkretna rješenja za olakšavanje života umirovljenika. Napomenuto je kako je Grad kohezivan i konkurentan te se dobro nosi sa socijalnim pitanjima, u čemu je na čelu Hrvatske. Osim toga, istaknuto je kako treba ostvariti koncept „dobre vladavine“, odnosno suradnju s lokalnim domovima, uz uključivanje građana u njihov rad te kroz suradnju s ustanovama povećati njihov kapacitet.

Predsjednik Hrvatskog Crvenog križa, Josip Jelić, naglasio je kako najviše pozornosti treba usmjeriti na suzbijanje usamljenosti i psihosocijalnu pomoć starijim osobama. Uz to, razvijaju se i programi pomoći u kući, koji zasad daju dobre rezultate. Jelić je predložio da se napravi popis usamljenih osoba te da se uključe Crveni križ, Caritas i ostale udruge kako bi se utvrdilo tko će ih posjećivati. Naveden je i primjer psihologinje Biserke Budigam iz Sindikata umirovljenika Hrvatske koja već 15 godina vodi psihološko savjetovanje, u koje mogu doći sve starije osobe i umirovljenici po pomoć ili savjet.

Očito je da su brojni oblici pomoći starijim osobama još uvijek nedovoljno razvijeni, a osobito se zaboravlja na one temeljne – egzistencijalne probleme. Glad danas postaje svakodnevnica gotovo trećine starijih građana, pa bi vjerojatno bazično siromaštvo trebalo biti percipirano kao prioritarno pitanje skrbi o starijim osobama.

u kući te osobne invalidnine, uz sve veći broj starijeg stanovništva, jasno je kako cijeli sustav pomoći neće moći prijeći isključivo na entuzijizam udruga i pojedinaца, već da bi trebalo poraditi i na edukaciji ostatka populacije i njihovoj senzibilizaciji, kako starije osobe ne bi bile zaboravljene pred kraj svog života, kad im je pažnja najpotrebnija.

Milan Dalmacija

Što Zagreb nudi osobama treće dobi?

U okviru programa obilježavanja 25. obljetnice Sindikata umirovljenika Hrvatske 14. prosinca održana je edukativna tribina pod naslovom „Grad Zagreb za svoje seniore“ za šezdesetak predsjednika i aktivista zagrebačkih podružnica. Uvodno je o programu aktivnosti, koje Grad Zagreb organizira za svoje starije građane kako bi im poboljšao kvalitetu života u starosti održala diplomirana socijalna radnica Antonija Bobić-Lazić iz Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Detaljno, reklo bi se čak i nadahnu-to, govorila je o izvaninstitucionalnim aktivnostima (razni oblici tjelesnog vježbanja, igranja šaha, kartanje, radionice ručnih radova, likovne radionice, zorno pjevanje i druge aktivnosti) u lokalnoj zajednici koje organizira Grad u gerontološkim centrima. Takvi centri najčešće nalaze u prostorijama domova za starije ili dnevnim boravcima u lokalnoj zajednici, kao oblik skrbi i socijalne uključenosti s ciljem organiziranog korištenja slobodnog vremena umirovljenika i starijih osoba, kako bi se umanjio osjećaj osamljenosti i društvene izoliranosti. Posebno se osvrnula na dnevne boravke u domovima za neke kategorije oboljelih, primjerice, dementnih osoba. Naglasila je također i mogućnost korištenja usluga pranja rublja, čišćenja stambenih prostora te pomoć pri njezi bolesnika u kući. Isto tako starije osobe mogu dolaziti u dom na ručak uz minimalnu cijenu ili im isti može biti dostavljen kući.

Govorila je o organiziranom smještaju starijih osoba u domove, o pri-

javlivanju, potrebnoj dokumentaciji, o kategorijama bolesnih starijih osoba za koje postoje specijalizirani odjeli za nepokretne ili osobe s Alzheimerovom demencijom. Posebni oblici pomoći razvijaju se u programu Zaklade „Zajednički put“, a cilj je svih tih vidova pomoći da starije osobe što duže sačuvaju svoje fizičko i psihičko zdravlje te samostalnost.

Cijeli niz materijalnih pomoći i subvencija obuhvaća gotovo sve umirovljenike i starije grada Zagreba, a to je, na prvom mjestu, besplatni prijevoz za sve s mirovinama nižima od 3.500 kuna odnosno subvencionirano plaćanje gradskog javnog prijevoza za one s višim mirovinama; tu je i novčana pomoć osobama s mirovinama nižim od 1.500 kuna, kao i brojni drugi oblici podrške – poput božićnice.

Savjetovanja starijih osoba organi-

zirana su u sklopu Zaklade „Zajednički put“, a posebno za palijativne pacijente i njihove obitelji kroz program „Pallium“ u Domu za starije osobe „Sveti Josip“.

Nakon održanog predavanja uslijedila je vrlo sadržajna rasprava o potrebama i pravima umirovljenika i starijih osoba, o njihovom korištenju, ali i o tome da nekih usluga nema dovoljno za sve potrebite. Tu je naglašeno da se još uvijek na smještaj u domove čeka predugo, kako još uvijek nema doma za smještaj starijih osoba u terminalnoj fazi života i da bi trebalo svakako inicirati izgradnju hospicija ili barem organizirati bolju pomoć obiteljima s umirućim bolesnikom, kao i sa starijim teže dementnim osobama. U radu tribine aktivno je sudjelovalo više predstavnika Centara za socijalnu skrb Zagreba.

Biserka Budigam

UJEDINJENI NARODI O SIROMAŠTVU STARIJIH

Svaka šesta starija osoba je žrtva nasilja

„Dostojanstvo i ljudska prava ne smiju se gubiti tijekom starenja“, poruka je UN-ove Radne skupine za starije, koja je u New Yorku raspravljala o nasilju, zlostavljanju i zanemarivanju starijih te dobnoj diskriminaciji.

Dokazano je da upravo siromaštvo otvara put raznim zlostavljanjima starijih osoba i oduzimanju dostojanstva najranjivijim skupinama. Predstavljeni su i rezultati istraživanja provedenog u 28 zemalja. Istraživanje je pokazalo da je svaka šesta starija osoba bila žrtva nekog oblika nasilja, ali je tek svaka peta žrtva to i prijavila.

„Razlozi zbog kojih nasilje, posebice obiteljsko, ostaje neprijavljeno su brojni i kompleksni, ali znamo da se mnogi srame to učiniti, boje se osvete ili se jednostavno osjećaju bespomoćnima“, objasnila je pučka pravobraniteljica i predsjedavajuća Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava Lora Vidović. Istaknula je kako je potrebno uložiti snažnije napore u zaštiti ove često marginalizirane skupine, a tome bi mogla pridonijeti Konvencija o ljudskim pravima starijih osoba za koju se ova organizacija zauzima.

TRKA ZA DOSTOJANSTVO 50+

Trening za umirovljenička prava

Na utrci dugoj 700 metara je sudjelovalo oko 300 trkača

Umirovljeničke aktivnosti ne poznaju granice. Pokazala je to i Trka za dostojanstvo 50+, koja je u prohladno jutro 17. prosinca okupila nešto manje od 300 trkača - umirovljenika iz 16 gradskih podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske, udruga Matice i starijih Zagrepčana. Na prvi pogled cilj utrke bio je pokazati da su osobe treće dobi u vrlo dobroj tjelesnoj formi, ali i upozoriti na degradiranje njihovih prava, iako oni mogu i dalje značajno pridonijeti društvu. Kako je Sindikat umirovljenika Hrvatske najavio, to je ujedno bio i trening za prosvjede koji se planiraju u proljeće.

Trka se održavala na Trgu dr. Franje Tuđmana, iza Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, a trasa je bila duga 700 metara. Brojne televizijske kamere zabilježile su i djelić razmišljanja umirovljenika, a podrška nije izostala ni od strane promatrača.

Kako je na startu izjavila Jasna Petrović, predsjednica SUH-a, s ovim se događajem htjelo ukazati na zapostavljenu i siromašnu skupinu građana starije dobi. "Oni u ovo predbožično vrijeme nisu u mogućnosti sudjelovati u šopingmaniji, a što je postalo glavnom značajkom proslave ovog blagdana", kaže Petrović.

"Nitko iz vlade nas ne doživljava, kao što neće ni mene kad jednog dana odem u mirovinu", komentirao je Mladen Krpanić, dok je Anica Horvat dodala kako „nikog iz Vlade nije briga za nas ‘male’, ali ima nas puno; mogli bi se i iznenaditi“. Bilo je i komentara kako starima preostaje samo trčati u vrijeme darivanja, kad nemaju novaca za šopingiranje, a autistična Vlada ih ne čuje, dok su svi saborski zastupnici na „školskim praznicima“. Smiljana Špika Prskalo izrazila je ipak skepsu: „Lijepo je trčati, ali do proljeća tko živ, tko mrtav, jer da je Vlada htjela što napraviti, napravila bi. Oduzeli su nam dostojanstvo - to je jedino što su napravili“.

Najbrži sudionik je bio jedan od najmlađih članova SUH-a, Zlatko Gregurek iz podružnice SUH-a Donja Dubrava. Drugo mjesto zauzeo je Milovan Vlaisović iz Novog Zagreba, dok je treći na cilj stigao Stjepan Prebeg iz Granešinskih Novaka. Od žena su najbrže bile Stana Poljanec iz Studentskog Grada, Ivka Pavliša s Črnomerca i Đurđica Novak iz Novog Zagreba. Pobjednici su dobili medalje i priznanja, a svi trkači su dobili prigodne majice. Nakon utrke su se sudionici odmarali uz ugodne razgovore, čaj i fornete, nadajući se kako će i ovom trkom postići vidljivost u javnosti kako bi se potaknulo poboljšanje socijalnih uvjeta za umirovljenike.

Ova je trka održana u sklopu 25. obljetnice te nezavisne umirovljeničke udruge, podržana kroz projekt Grada Zagreba. Bez te potpore ne bi bilo majica, forneta i čaja!

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SIJEČNJU 2018.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

17. prosinca 2017. godine održana je sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Ugovaranje zdravstvene zaštite za 2018. godinu

Proveden je Natječaj za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja koji je objavljen 17. studenog prošle godine za potrebe popune Mreže javne zdravstvene službe. Izabrani su najpovoljniji ponuditelji na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene djelatnosti.

Izbor je proveden na temelju utvrđenih kriterija iz Natječaja. Prihvaćeni su sadržaji uglavnom u do sada ugovorenom opsegu, a novi sadržaji ugovoreni su na područjima u kojima se pokazala potreba popune Mreže javne zdravstvene službe.

Prihvaćanje novih ponuditelja osi-

gurat će dostupnost i kontinuitet zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a. Novčana sredstva za ugovaranje novih sadržaja predviđena su Financijskim planom HZZO-a za 2018. i projekciji plana za 2019. i 2020. godinu.

Prihvaćena je Odluka o utvrđivanju maksimalnih iznosa sredstava za provođenje bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (limiti) za 2018. godinu.

Prihvaćena je Odluka o utvrđivanju sredstava koja se ne uračunavaju u maksimalno utvrđeni iznos novčanih sredstava bolničkih zdravstvenih ustanova za 2018. godinu (izvan limita), za postupke umjetne oplodnje, intervencijske kardiologije, posebno skupe lijekove koji se primjenjuju na razini bolničke i specijalističko - konzilijarne zdravstvene zaštite u ugovornim bolničkim zdravstvenim ustanovama, provođenje zdravstvene zaštite hrvatskim državljanima s prebivalištem u BiH, postupke eksplantacije i transplantacije, te za lijek rekombinirani tkivni plazminogen koji se primjenjuje intervencijskoj neurologiji.

IZ SADRŽAJA:

- Ugovaranje zdravstvene zaštite za 2018. godinu

- Utvrđivanje i usklađivanje cijena medicinskih pomagala
- Financiranje pripravničkog staža doktora medicine
- Protokol o suradnji u području transplantacijske medicine

Utvrđivanje i usklađivanje cijena medicinskih pomagala

HZZO je proveo godišnje utvrđivanje i usklađivanje cijena medicinskih pomagala na razinu novoutvrđenih cijena koje predstavljaju najnižu vrijednost cijena pomagala iz skupine istovrsnih pomagala što pridonosi racionalizaciji potrošnje sredstava HZZO-a, s obzirom na ortopedska i druga pomagala.

Usklađivanje je provedeno u skladu odredbama Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima i Pravilnika o mjerilima za određivanje cijena ortopedskih i drugih pomagala.

Financiranje pripravničkog staža doktora medicine

HZZO će financirati pripravnički staž za 58 kandidata. Kandidati su izabrani na temelju 3. Javnog natječaja iz 2017. godine (53 kandidata), kao i na temelju petog dijela Otvorenog javnog natječaja za doktore medicine koji je otvoren cijelu godinu (5 kandidata).

Od 58 kandidata 43 je doktora medicine, 10 magistara farmacije i 5 magistara medicinske biokemije.

Protokol o suradnji u području transplantacijske medicine

U Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske 20. prosinca 2017. godine potpisan je Protokol o suradnji između Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske i Federalnog ministarstva zdravstva Bosne i Hercegovine.

Ispred Republike Hrvatske protokol je potpisao ministar zdravstva Milan Kujundžić, a ispred Federalnog Mini-

starstva zdravstva Bosne i Hercegovine ministar zdravstva Vjekoslav Mandić.

Ovim protokolom omogućit će se suradnja dviju zemalja u području transplantacijske medicine na obostrano zadovoljstvo i dobrobit građana. Suradnja iz ovog Protokola obuhvaća poticanje održivog razvoja transplantacijskog programa FBiH pružanjem tehničke podrške i prijenosom znanja i iskustva od strane RH.

Hrvatska je jedna od vodećih svjetskih zemalja u području transplantacijske medicine te, zahvaljujući postignutoj stopi od 40 darivatelja na milijun stanovnika, građani Republike Hrvatske imaju najveću dostupnost organa za presađivanje i najkraće vrijeme čekanja na metodu liječenja presađivanjem organa.

Budući da je Hrvatska od 2007. godine članica Eurotransplanta, neprofitne međunarodne organizacije za dodjelu organa, darovani organi za presađivanje dodjeljuju se primateljima na listi čekanja sukladno dogovorno utvrđenim, medicinskim i drugim kriterijima, definiranim Priručnikom Eurotransplanta.

Cilj sklapanja ovog Protokola je promicanje primjene najviših etičkih načela i stručnih standarda te suvremenih organizacijskih, pravnih i drugih rješenja u području darivanja i presađivanja ljudskih organa.

Suradnja se temelji na načelima solidarnosti i reciprociteta, na obostranu dobrobit građana FBiH i Hrvatske (Eurotransplanta).

Načelo solidarnosti ostvaruje se omogućavanjem dostupnosti darovanih organa u RH posebno vulnerabilnoj grupi pacijenta iz FBiH, dok se načelo reciprociteta ostvaruje balansom darovanih i primljenih organa između državljana FBiH i državljana RH, odnosno Eurotransplanta.

Time će se ostvariti obostrana dobrobit, budući da će se omogućiti transplantacija visoko urgentnih primatelja iz FBiH u Hrvatskoj, a istovremeno darovani, a neiskorišteni organi iz FBiH svoje bi primatelje pronašli u Hrvatskoj ili jednoj od zemalja Eurotransplanta.

Sastanak ministara zdravstva Vijeća EU za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravlje i potrošačka pitanja (EPSCO)

Na formalnom sastanku ministara zdravstva Vijeća EU za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravlje i potrošačka pitanja (EPSCO) u Bruxellesu usvojeni su nacrti Zaključaka Vijeća o digitalnom zdravstvu i Zaključaka Vijeća o prekograničnim aspektima politike vezano uz alkohol.

Hrvatska je podržala usvajanje oba seta Zaključaka Vijeća EU.

Ministar zdravstva Ministar Kujundžić naglasio je važnost svih oblika suradnje i potpore na razini EU-a, kako financijskih tako i savjetodavnih, kako bi se najbolje prakse i iskustva primijenila u nacionalnim sustavima i unaprjeđenju digitalnog zdravstva.

Republika Hrvatska je u Nacionalnoj strategiji razvoja zdravstva za razdoblje

od 2012. do 2020. godine prepoznala informacijsku i komunikacijsku tehnologiju kao jedno od značajnih sredstava ostvarenja svojih ciljeva, koja kao ključan prioritet ističe informatizaciju i eZdravstvo, te intenzivno radi na razvoju i provođenju digitalnih rješenja što u konačnici doprinosi jačanju zdravstvenog sustava.

Predstavnici država članica EU raspravljali su o prekograničnim aspektima politike vezano uz alkohol, a ministar Kujundžić je istaknuo potrebu za uvođenjem označavanja nutritivnog sastava alkoholnih pića, te izrazio posebnu podršku inicijativama vezanim uz ograničavanje prekogranične prodaje alkoholnih pića, što je za RH izrazito važno zbog dugog graničnog pojasa i više susjednih zemalja s kojima graniči.

Nastavak rasprave je bio posvećen farmaceutskoj politici u EU, pri čemu se izrazila potreba za donošenjem rješenja dostupnosti i pristupačnosti lijekova u EU, osobito u slabije razvijenim državama članicama.

Bugarska je predstavila program predsjedanja Vijećem EU u prvoj polovici 2018. godine.

• Sastanak ministara zdravstva Vijeća EU

Hrvatski zavod za zdravstvo osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v.d. ravnatelja Lucijan Vukelić, dr.med.spec.
Urednica priloga: Veronika Laušin, dr .med., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Poziv za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na doplatak za djecu u 2018.
Korisnici doplatka za djecu u RH

Podsjećamo korisnike doplatka za djecu da do kraja mjeseca veljače trebaju podnijeti zahtjeve kako bi mogli bez prekida nastaviti primati doplatku i u 2018. godini.

Uz zahtjev za ostvarivanje prava na doplatak za djecu nije potrebno dostavljati dokaze o ostvarenom ukupnom dohotku kućanstva doplatka za djecu od Porezne uprave, poslodavca, HZZO-a i HZZ-a, osim potvrde poslodavca o ostvarenoj naknadi koju je poslodavac isplatio na teret HZZO-a.

Svima koji zahtjev za nastavno utvrđivanje prava na doplatak za djecu podnesu nakon propisanog roka, kao i onima koji podnose nove zahtjeve, pravo pripada od dana podnošenja zahtjeva.

Zahtjevi se podnose Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, područnoj službi, uredu ili ispostavi prema mjestu prebivališta podnositelja.

Korisnicima kojima, od 1. ožujka 2018. u odnosu na prethodnu godinu nije utvrđena promjena u visini doplatka za djecu doplatak će se nastaviti isplaćivati bez donošenja novog rješenja za tekuću godinu. Rješenja će dobiti korisnici kojima će se od 1. ožujka 2018. promijeniti pripadajuća svota doplatka odnosno koji će u 2018. izgubiti pravo na doplatak za djecu. Korisnicima koji neće dobiti rješenje, za dokazivanje statusa korisnika doplatka radi ostvarivanja drugih prava HZMO će na zahtjev izdati potvrdu.

Opći uvjeti za ostvarivanje prava su da podnositelj zahtjeva do dana podnošenja zahtjeva ima tri godine neprekidnog prebivališta u RH, da živi u zajedničkom kućanstvu s djecom i uzdržava ih te da ukupno ostvareni prihodi kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelaze dohodovni cenzus.

Dohodovni cenzus u 2018. godini iznosi 1.663,00 kn mjesečno po članu kućanstva, a određuje se na osnovi svih prihoda članova kućanstva ostvarenih u 2017. godini, i to:

sve vrste dohodaka i mirovina kao i novčane naknade zbog privremene spriječenosti za rad/bolovanje, zbog nezaposlenosti, zbog njege i skrbi o djetetu i zbog profesionalne rehabilitacije.

Korisnici doplatka za djecu koji se ostvaruje primjenom pravnih propisa EU

Ako podnositelj zahtjeva i/ili njegov bračni drug radi, prima mirovinu ili ima prebivalište, ili dijete prima mirovinu i/ili ima prebivalište u drugoj državi članici EU (ili u državama europskog gospodarskog prostora), zahtjev za ostvarivanje prava na doplatak za djecu podnosi se Područnoj službi u Zagrebu, Odjelu za provedbu uredbi EU i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju II., koji je nadležan za rješavanje o pravu na doplatak za djecu primjenom pravnih propisa EU.

Zahtjev se može predati i područnoj službi /uredu prema mjestu prebivališta te će biti prosljeđen na rješavanje nadležnoj PS u Zagrebu.

Napominjemo, za ostvarivanje prava na doplatak za djecu u 2018. godini treba podnijeti novi zahtjev i u slučajevima u kojima ranije podneseni zahtjevi nisu još okončani.

Osim dokumentacije koja se predaje pri podnošenju zahtjeva u RH predati treba i dodatnu dokumentaciju:

- presliku vjenčanog lista/presliku pravomoćne odluke suda o razvodu braka
- presliku ugovora o radu u inozemstvu/presliku rješenja o priznanju prava na mirovinu u inozemstvu
- presliku uvjerenja o prebivalištu/boravištu u inozemstvu
- potvrdu o prihodu ostvarenom u inozemstvu u prethodnoj godini (2016.)
- presliku nalaza i mišljenja o postojanju oštećenja zdravlja djeteta odnosno presliku medicinske dokumentacije djeteta ako se zahtjev podnosi za dijete o oštećenjem zdravlja
- kopiju odluke/rješenja o pravu na doplatak za djecu ostvarenom u drugoj državi članici EU, ako ista postoji.

Informacije vezane uz podnošenje zahtjeva za doplatak za djecu mogu se dobiti svakim radnim

danom od 8 do 16 sati na INFOtelefonima Zavoda 01/ 45 95 011 i 01/ 45 95 022 i na internetskoj stranici Zavoda.

Izmjena u njemačkom nacionalnom zakonodavstvu
Skraćen rok za retroaktivno ostvarivanje prava na doplatak za djecu iz SR Njemačke (Kindergeld)

U njemačkom nacionalnom zakonodavstvu stupila je na snagu s 1. siječnja 2018. izmjena koja se odnosi na skraćivanje roka za retroaktivno ostvarivanje prava na doplatak za djecu iz SR Njemačke (Kindergeld).

Od 1. siječnja 2018. rok u kojem se može zatražiti doplatak za djecu za proteklo razdoblje skraćen je i **iznosi šest mjeseci**, odnosno doplatak za djecu može se isplatiti samo šest mjeseci unatrag od datuma podnošenja zahtjeva. Napominjemo da će se pri rješavanju zahtjeva za priznanje prava na doplatak za djecu koji su zaprimljeni u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje do 31. prosinca 2017. te prosljeđeni u SR Njemačku s kasnijim datumom primjenjivati rok od četiri godine unatrag od datuma podnošenja zahtjeva.

Dražen Mršić i Ivan Serdar novi pomoćnici ravnatelja

Na 71. sjednici Vlade RH, održanoj 13. prosinca 2017., pomoćnikom ravnatelja HZMO-a za provedbu uredbi Europske unije i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju imenovan je Dražen Mršić, a pomoćnikom ravnatelja za ekonomske poslove Ivan Serdar.

Međunarodno mirovinsko savjetovanje - Republika Makedonija

Razgovori osiguranika i umirovljenika s predstavnicima nositelja mirovinskog osiguranja iz Republike Makedonije održat će se **7. i 8. veljače 2018.** (od 9,00 do 16,00 sati) u **Zagrebu** – Središnja služba HZMO-a, A. Mihanovića 3.

KORISNICI MIROVINA - isplata u prosincu 2017.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	497 971	2.544,35 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	19 514	3.447,25 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	85 137	2.221,93 kn
Prijevremena starosna mirovina	186 072	2.401,63 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	224	2.592,94 kn
Invalidska mirovina	125 900	1.896,71 kn
Obiteljska mirovina	224 845	1.925,11 kn
UKUPNO - ZOMO	1 139 663	2.318,72 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 446	3.655,47 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	70 949	5.582,16 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 800	2.935,23 kn
SVEUKUPNO	1 231 858	2.525,75 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u prosincu 2017. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za listopad 2017. (6.014 kn)
Prosječna mirovina za studeni 2017.	2.584,33 kn	42,97%
Prosječna ukupna starosna mirovina za studeni 2017.	2.835,75 kn	47,15%
Prosječna starosna mirovina za studeni 2017. s 40 i više godina m. staža	4.308,17 kn	71,64%

Korisnici mirovina - muškarci (45,76%)	563 673
Korisnici mirovina - žene (54,24%)	668 185
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,21
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	15,40%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,93%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.192.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Ured za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: informiranje@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

VRATA OTVORENA SVIMA

Srce na dlanu

Pet zagrebačkih podružnica SUH-a sudjelovalo je u projektu „25 godina borbe za prava starijih osoba“

Predbožićno vrijeme bilo je idealan trenutak da zagrebačke podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske otvore svoja vrata i svima zainteresiranima prikažu svoj rad i djelovanje te da prihvate nove članove. Naravno, to je bila i odlična prilika da se dosadašnji članovi, u ugodnim razgovorima, podsjetite aktivnosti u minuloj godini te isplaniraju nove programe. Tako je pet podružnica SUH-a, u razdoblju od 18. do 22. prosinca 2017. otvorilo svoja vrata i predstavilo se u punom svjetlu.

U sklopu projekta „25 godina borbe za prava starijih osoba“, koji je podupro Grad Zagreb, 18. prosinca prva je svoja vrata otvorila podružnica **Granešinski Novaki**, u kojoj su, uz glazbu KUD-a Ruža Prigorja, prikazane i tradicionalne narodne nošnje. Osim zabave, trebalo se pobrinuti i za zdravlje, pa je tako medicinska sestra iz Doma zdravlja Zagreb – Istok mjerila tlak i razinu šećera u krvi, a predstavnik tvrtke dobavljača slušnih aparata je provjeravao sluh.

Članovi podružnice **Donja Dubrava** su 19. prosinca otvorili svoja vrata izložbama kreativnih radova svojih članova te starih vjenčanih fotografija, kojima su pokazali da su i oni jednom bili mladi. U zdravstvenom kutku provjeravao se sluh. U edukativnom prikazu rada i aktivnosti novim članovima su željeli prikazati niz pogodnosti koje mogu koristiti, zatim programe slobodnih aktivnosti, uz priložene pristupnice za učlanjivanje.

Svoju kreativnost su 20. prosinca izložbom radova pokazali i SUH-ovci iz podružnice **Podsljeme**, a fotografijama su potkrijepili svoje dosadašnje aktivnosti. Uz umjetničko-edukativni dio, koji se sastojao od izložbe radova članova i prezentacije rada udruge, Dan otvorenih vrata u toj je podružnici bio ispunjen i sportskim događanjima i društvenim igrama.

U suradnji s članovima Matice umirovljenika Hrvatske, SUH-ovci s **Pešćenice** su 21. prosinca pripremili zajedničku izložbu kreativnih radova, a predstavili su i svoju dramsku sekciju. Uz to je, u suradnji s Crvenim križem, obavljen i potpuni sistematski pregled za umirovljenike, koji se sastojao od mjerenja visine, težine, obujma, tlaka i šećera, oksimetrije i spirometrije.

Posljednja podružnica koja je otvorila svoja vrata jest ona iz **Studentskog grada**, koja je 22. prosinca otvorila svoja vrata i predstavila se šarolikim programom koji je uključivao izložbu kreativnih radova, projekciju kratkog filma i fotografija o djelovanju podružnice, uz koju je održano i predavanje o pravima starijih osoba. Sportski dio je sadržavao turnire u belotu, šahu, pikadu i stolnom tenisu. Sudionike su plesom uveseljavali članovi nekoliko plesnih skupina, a nije nedostajalo ni pjesme, s obzirom na to da su nastupila dva zbora. Umirovljenici su mogli još sudjelovati i na radionicama quillinga (tehniko slikanja obojenim papirnatim trakicama), informatičke pismenosti i kulinarnstva, na kojoj su se pekli rapska torta, medenjaci, slani prutići i kolači. Za kraj je održana i prigodna božićna priredba. Otvorena vrata za otvorena srca!

Milan Dalmacija

GRANEŠINSKI NOVAKI

DONJA DUBRAVA

PODSLJEME

PEŠĆENICA

STUDENSKI GRAD

KAKO SMO SLAVILI NOVU GODINU

Brojne podružnice SUH-a organizirale su zajedničke dočeke Nove godine, a u ovom broju predstavljamo dvije koje su ove godine zarušile do jutra: zagrebačko Podsljeme i SUH Đakovo.

PODSLJEME

U veselom i brojnom društvu Podsljemaši su u Društvenom domu na Bidrovečkoj cesti ispratili staru i dočekali Novu 2018. Kao što i priliči, plesalo se, pjevalo karaoke, šalilo i veselilo sve do šest ujutro, uz Renata Šimunkovića na klavijaturama. „Mnogo smijeha, veselih uzvika i juškanja izmamili su pjevači amateri, a karaoke su izazvale najviše smijeha“, kaže predsjednik podružnice Ivan Ročić.

ĐAKOVO

Kod Baloga je fešta uz glazbu i bogatu tombolu započela u 19 sati, uz puno ića i pića, sve za 80 kn, a feštalo je više od 150 članova. Novu 2018 godinu slavili su do jutra. „Bili ste kao i uvijek - pravi, veseli i druželjubivi“, poručio je na Facebook stranici predsjednik podružnice Željko Kovač.

VRGORAC

Proslavili 20. rođendan

Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske je u subotu 16. prosinca svečano obilježila 20 godina svoga kontinuiranog rada. Na prigodnom domjenku okupilo se tridesetak članova SUH-a Vrgorac predvođenih predsjednikom Miroom Jovićem. Njima u goste stigli su gradonačelnik Ante Pranić, direktorica Turističke zajednice Željka

Opačak, izaslanik predsjednice SUH-a i predsjednik splitsko-dalmatinskog SUH-a Ivan Bakica Đildo te izaslanici lokalnih organizacija, Tonći Barada iz Trogira, Matilda Frankić iz Žrnovnice i Danica Tomić iz Splita.

Ovom prigodom dodijeljena su i prigodna priznanja. Povelju suradnje je dobio Grad Vrgorac, zahvalnicu gradonačelnik Pranić, a spomenice članovi organizacije Petar Grbavac, Janja Tančića, Anka Vujčić, Emilija Andrijić, Zora Marinović, Slavka Mihaljević, Rujko Jokić i Miro Jović.

Obraćajući se prisutnima, predsjednik SUH-a Vrgorac Miro Jović podsjetio je da je organizacija osnovana 3. prosinca 1997. godine i da je na osnivačkoj skupštini bilo 65 umirovljenika. Udruga prvih godinu i pol dana nije imala svoje prostorije, ali danas se može pohvaliti uredom, čajnom kuhinjom, radionicom za izradu suvenira vrgoračkog kraja i salom za sastanke i druženje. Opremljeni su računalom i internetom, a sve to mogu zahvaliti brojnim pri-

vatnim donatorima i Gradu Vrgorcu koji ih je pomagao cijelo vrijeme. Od svojih skromnih članarina i donacija pomažu svoje teško bolesne članove, organiziraju mjerenje krvnog tlaka i šećera kao i ispitivanje sluha.

Bivša predsjednica i blagajnica SUH-a Vrgorac Anka Vujčić podsjetila je okupljene da su članovi organizacije dosad obišli više od 60 hrvatskih gradova i sudjelovali na sportskim susretima SUH-a Splitsko-dalmatinske županije. Istovremeno, sudjelovali su i na brojnim društvenim događajima svoga grada, poput Bikijade, Dana jagoda, božićnih sajмова i drugih događanja.

„Uvijek smo bili mala, ali složna ekipa koja je kvalitetno odradila sve zadane aktivnosti. Uvjeren sam da ćemo to činiti u i narednom razdoblju pa koristim priliku pozvati i ostale umirovljenike na području vrgorskog kraja da nam se pridruže jer ćemo zajedno biti jači“, rekla je Vujčić.

Izaslanik predsjednice SUH-a Ivan Bakica Đildo čestitao je 20. rođendan SUH-u Vrgorac i naglasio da se radi o jednom od tri najaktivnije organizacije u županiji. Podsjetio je da su sudjelovali na nebrojenim aktivnostima i poželio članovima puno zdravlja i novih projekata u budućnosti. U sličnom tonu govorili su i ostali gosti.

Branko Radonić

STUDENTSKI GRAD – ZAGREB Na poklon kuglica za bor

Dolazak zimskih dana idealan je za brojne umirovljeničke aktivnosti. Uz pomoć mladih volontera, članovi podružnice Studentski grad u Zagrebu polako savladavaju osnove računalstva, a za one koji nemaju vlastito prijenosno računalo, podružnica daje računalo na korištenje za vrijeme edukacije.

Penzioneri iz Studentskog grada otišli su i na izlet u Brdovec pokraj Zaprešića, koji je bio edukativan. Iako je općina mala, vrlo je zanimljiva. Naime u njoj su vidjeli mini-siranu obitelji Furkranz, izuzetno vrijednu i zanimljivu zbirku u Muzeju „Brdovec“, crkvu Sv. Vida i „hižu“ – djedovinu Glogovića obnovljenu za turističke svrhe, uz pomoć sumještana i Europske unije. Put je nastavljen do Marije Gorice, odnosno restorana „Ladanjski raj“ gdje su se umirovljenici uz dobru glazbu i odličan meni zabavili do polaska kući.

Također, sve se više članova uključuje u Country linijski ples, za kojeg ne treba partner, već se pleše samostalno u liniji. Uglavnom članice su se upustile u ove plesne egzibicije vrlo uspješno. Treneri za ovaj vid rekreacije su stigli iz Siska. Nadalje, sudjelovali su i na „Trci za dostojanstvo“. Članica Stana Poljanec bila najbrža među ženama!

Otvorili su i vrata svojim sugrađanima 22. prosinca, kako bi im prikazali djelovanje Sindikata umirovljenika Hrvatske, odnosno podružnice koja se nalazi u njihovom naselju. Vrata su bila otvorena od 12 do 17 sati kada je organizirana priredba, koja je, s obzirom na predstojeće blagdane, ujedno bila i proslava Božićna.

„Tijekom prikazivanja djelovanja naše sindikalne podružnice, kako kroz projekciju, tako kroz fotografiju i članke iz časopisa „Glas“, izloženi su i pisani programi kroz koje je realiziran niz događanja, od sportskih susreta, ranijih „otvorenih vrata“, informativnih predavanja, zdravstvenih pregleda, manifestacija na kojima smo sudjelovali i koje smo sami pripremali, zatim našeg časopisa „Juniori i seniori“. Zanimljiva je bila i izložba fotografija naših članova pod temom „I mi smo bili mladi“. Igrale su se društvene igre šah, belot, pikado i stolni tenis, dok su za

radionicu quillinga bili zainteresirani samo gledatelji koji se nisu željeli upuštati u izradu quillinga. Radila se rapska torta, medenjaci, i slani prutići koji su zamirisali prostorije Mjesnog odbora, a pristigle su i gibanica, te razni kolači od članica koje su došle na ovo izlaganje“, bez daha izgovara marljiva predsjednica podružnice.

Priredba je započela s linijskim plesom, a nedavno obnovljen zbor „Jeka“ prikazao je članove koji vrijeme provode u pjesmi. Ugostili su i plesne skupine „Step by step“ i Akrobatski rock'n'roll klub „Buba“ u kojima plešu unuci članova podružnice, koji su bili nedavno u emisiji „Supertalent“. Obje skupine su zaista oduševile. Za kraj se predstavio zbor „Čarobna frula“, u kojem također pjevaju neki članovi, a profesor Marijan Milić, voditelj zbora je nedavno, na prijedlog baš ove sindikalne podružnice dobio nagradu za životno djelo, jer već 25 godina volontira vodeći ovaj zbor i obrađujući tekstove pjesama za zbarsko pjevanje.

Dvorana je bila puna posjetitelja, ali nitko nije otišao bez poklona jer su se članice potrudile svakome uručiti skroman poklon, kuglicu za bor, a neki su uz nju dobili i čestitku. Važno je samo da su svi bili zadovoljni.

Snježana Živčić

TROGIR

Posebna priznanja talijanskom izaslanstvu

Dvadeseta obljetnica osnutka i djelovanja SUH-a u prosincu 2017. je svečano obilježena i u Trogiru. Svečanu sjednicu otvorio je predsjednik udruge Ivan Bakica Đildo, a sjednici su nazočili predstavnik grada Trogira gradonačelnik Ante Bilić, donaćelnica općine Okrug Bruna Dadić, predstavnik Brodotrogira Mateo Tramuntana, predsjednik Sindikata metalaca industrijskog sindikata Brodotrogir Andro Belas predsjednik TOMS-a Trogir Ivica Bašić, delegacija Sindikata umirovljenika Ita-

lije CGIL regije Fermo i grada prijatelja Porto Sant'Elpidija na čelu s predsjednikom županije Fermo Paolom Filacom, Sandrom Cipolarijem, te drugim talijanskim gostima.

Spomenicu za utemeljitelja podružnice Trogir kao posebno priznanje SUH-a za osobit doprinos u borbi za prava umirovljenika dobio je predsjednik Udruge Ivan Bakica Đildo, koji je zatim uručio posebna priznanja za izvanredne zasluge i osobiti doprinos u radu i djelovanju SUH-a u borbi za prava umirovljenika

delegaciji Sindikata umirovljenika Italije CGIL, županije Fermo i grada prijatelja Porto Sant'Elpidija. Zahvalnice sponzorima i pojedincima koji potpomažu rad Sindikata umirovljenika podružnice Trogir dobili su Grad Trogir, općina Okrug, Zračna luka Split, Brodotrogir, Sindikat metalaca Brodotrogir, Udruga TOMS, ribarski obrt Jele i Jozo Piveta, hotel Pašike, restoran Alka, konoba Best i Andrija Žižić. Podijeljene su i zahvalnice za 10, 15 i 20 godina neprekidnog članstva SUH-a podružnice Trogir, te za izvanredne zasluge i osobiti doprinos u radu i djelovanju.

„Čestitam svim nagrađenima te im poručujem da i dalje nastave sa svojim radom u borbi za prava umirovljenika. Neka Vam godina Nova podari puno zdravlja, osobnog zadovoljstva i radosti“, poručio je predsjednik Udruge Ivan Bakica Đildo.

Tonči Barada

PAZIN

Donirali dva televizora stacionaru

Sindikata umirovljenika podružnica Pazin darovao je u prosincu 2017. stacionaru Doma zdravlja u Pazinu dva televizora. Rezultat je to humanitarne akcije koju su proveli članovi sindikata nakon što su doznali kako bi televizori bolesnicima koji leže u stacionaru omogućili lakše bolničke dane.

Nakon što je predsjednica podružnice sindikata umirovljenika Mirjana Monas, to doznala i prenijela Predsjedništvu, početkom prosinca pokrenuta je humanitarna akcija "Pružite ruku", tijekom koje su umirovljenici zahvaljujući širokogrudnosti građana uspjeli prikupiti 3.035 kuna i tim novcem kupili dva televizora.

„Zahvaljujem svima koji su darivali novac i na taj način sudjelovali u kupnji ova dva televizora“, rekla je Monas, dodajući kako sindikat umirovljenika konstantno njeguje humanitarne aktivnosti, pa tako njihovi članovi o blagdanima redovito posjećuju domove za starije i nemoćne, dnevni boravak za starije u Pazinu, kao i svoje bolesne članove i one koju su slabijeg imovnog stanja. Sindikat umirovljenika dobro surađuje s pazinskim udrugama osoba s invaliditetom, osoba s intelektualnim poteškoćama, gluhih i nagluhih i udrugom "Hoću mogu".

Zahvalama su uzvratile voditeljica pazinske ispostave Istarskih domova zdravlja Marina Lovrinić i liječnica Ana Rojnić Bučić koja je dodala kako ova donacija pacijentima mnogo znači jer im televizor omogućuje kontakt s okolinom, da vide što se događa u zajednici. Ova će donacija, kaže, dobro doći i njihovim obiteljima kada dođu u posjet, jer nekad nije potrebno s pacijentom razgovarati već je dovoljno biti uz bolesnu osobu.

„U pazinskom stacionaru s 27 kreveta, osim terminalno

bolesnih pacijenata, ima i pacijenata koji se oporavljaju i moraju nekoliko tjedana mirovati. Takvim će pacijentima televizori dobro doći kao društvo, ali i kao izvor informacija, pa i zabave u teškim danima, rekla je Rojnić Bučić. „Ova je donacija značajna podrška nastojanjima da se u stacionaru poboljša standard bolesnika“, dodala je Lovrinić, napomenuvši kako se unazad nekoliko godina uz podršku ravnatelja Istarskih domova zdravlja Antu Ivančića ulažu značajna sredstva u opremu prostora kako bi se stvorili što bolji uvjeti za boravak, ali i zdravstvenu njegu teško bolesnih pacijenata. Posebno veseli, kaže Lovrinić, što u tim nastojanjima lokalna zajednica, udruge i lokalna samouprava pokazuju empatiju prema pacijentima koji borave u stacionaru stoga svima njima u tomu neizmjereno zahvaljuje.

Kako je najavila Lovrinić, iduće godine pristupit će se adaptaciji stacionara u koji će se uložiti oko 300 tisuća kuna i to u prostore palijativne skrbi. Tako će se dobiti još jedan apartman, ali i tiha soba, a uredit će se i popratne prostorije koja zahtjeva palijativna skrb.

DUBROVNIK

Umirovljenike primio biskup Franjo Komarica

Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske iz Dubrovačko-neretvanske županije organizirale su desetodnevno putovanje u BiH, točnije u Banju Vrućicu pored Teslića. Osim ugodnog boravka u toplicama, 55 umirovljenika iz najjužnije hrvatske županije imalo je priliku posjetiti Katoličko svetište Komušina-Kondžilo te Hajdučke vode, gdje su upoznali Ferida Moralića, koji je u poslijeratnom razdoblju bolnici u Dubrovniku donirao urološki aparat, kojim je izliječeno mnogo starijih osoba i to ne samo iz županije.

Naposlijetku je karavana zastala u Banjoj Luci gdje su posjetili biskupa Franju Komaricu koji ih je srdačno primio. „Kad ste mi vi došli, kao da mi je došla čitava Europa“, našalio se biskup Komarica.

„Planirali smo susret od sat vremena, a ostali smo tri sata. Biskupu su uručeni pokloni, konavoska kontonjata i vez, suhe smokve, rakija i domaće voće. Dirnulo nas je što nas je biskup osobno poslužio pićem i slatkišima, te nas darovao knjigama s posvetom i ostalim poklonima“, istaknuo je Ante

Mandić, predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a.

S obzirom na to da je ovo već četvrti posjet umirovljenika Banji Vrućici, ovo bi mogla postati lijepa tradicija, koja će pomoći zbližavanju umirovljenika Hrvatske i BiH.

KRAPINA Na putu jačanja

Sredinom prosinca održana je Godišnja skupština županijskog ogranka Sindikata umirovljenika Hrvatske u Krapini, na kojoj je 25 delegata jednoglasno prihvatilo sve izvještaje o radu i financijama za 2016., te financijski i programski plan za ovu godinu. Na skupštini su prisustvovali predsjednica

SUH-a Jasna A. Petrović, te zamjenik Milan Tomičić.

Petrović je istaknula kako su u tijeku razgovori na Nacionalnom vijeću u svezi poboljšanja uvjeta života osoba treće dobi, te naglasila nerazumijevanje vladajućih, ali i oporbe za umirovljeničke probleme. Uz to, pohvalila je rad krapinskog SUH-a.

Predsjednik Udruge SUH-a Krapina, Vjekoslav Čaklec, predstavio je rad organizacije, rekavši kako su prošle godine više radili na socijalnom aspektu, te pritom održali dva društvenja, ali i tri tribine u suradnji s Hrvatskim pravnim centrom, Centrom za socijalnu skrb Krapina i GD Crvenog križa Krapine.

No, iako se dobro radi, postoje određeni problemi. Zamjenik potpredsjednice, Milan Tomičić, istaknuo kako je osnovni problem smanjen broj članova, na čemu treba ozbiljno raditi te je predstavio program pravnih savjeta za osobe treće dobi.

Na kraju ostalo vremena za raspravu u kojoj je kritički nastupio Dragutin Jugec, a Mirko Ormož naglasio kako je potrebno od lokalnih vlasti zatražiti određena sredstva, na što je predsjednica Petrović predložila službenu inicijativu sa Gradom Krapinom za korištenje sredstava iz EU fondova za otvaranje gradskog dnevnog boravka za starije.

RUGVICA Početak u petoj brzini

Niti dva mjeseca nakon što je 27. rujna 2017. u Rugvici održana konstituirajuća sjednica ogranka SUH-a Dugo Selo–Rugvica, već 9. prosinca 2017. u Vatrogasnom domu Narta i Jalševac održana je edukativna tribina za članove ogranka SUH-a Dugo Selo–Rugvica. Na početku tribine je predsjednica SUH-a Jasna Petrović informirala prisutne o akcijama koje poduzima SUH, u cilju poboljšanja uvjeta života umirovljenika, kao i o akcijama koje će i ubuduće SUH poduzimati kako bi spriječio daljnje osiromašenje umirovljeničke populacije. Prisutni su bili predsjednik Podružnice Dugo Selo Stjepan Novak, zamjenik Milivoj Marić, tajnica Katica Šepec, predsjednik ogranka Stjepan Sekulić, a uspješan rad ogranku je poželio načelnik općine Mato Čičak, koji je obećao pomoć u radu ogranka kroz financiranje njegovih aktivnosti.

Saborska zastupnica Ljubica Lukačić, zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić te predstavnik MUP-a Mato Perković i dr. Dino Kramer iz Doma zdravlja Dugo Selo govorili su o raznolikim temama koje se tiču umirovljeničkog života. Tako je bilo riječi o problemima osoba s invaliditetom i nači-

nima njihova rješavanja, izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi, ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, kao i o mogućim štetama koje za starije osobe nastanu sklapanjem takvih ugovora, opasnostima koje vrebaju na starije građane, te o simptomima određenih, naročito kardioloških, oboljenja.

Iskorištena je prigoda za promociju prigodno tiskane knjige o konjičkoj tradiciji u Rugvici, a predstavnice Crvenog križa su nazočnima izmjerile tlak i šećer. Ova je edukativna tribina dobila visoku ocjenu sudionika koji su se složili da bi je u dogledno vrijeme trebalo ponoviti.

OMIŠ 20 godina borbe

Iznimno aktivni prosinac, obilježen brojnim izletima i akcijama, SUH-ovci iz Omiša okrunili su svečanom sjednicom povodom 20. obljetnice osnutka njihove podružnice. Tom se prilikom predsjednik podružnice, Andrija Vučković, zahvalio svim članovima i ljudima koji su pripomogli u radu, naglasivši kako je teško pobrojati sve akcije koje su učinili za dobrobit umirovljenika, ali da će i dalje nastaviti punim žarom.

Na svečanoj sjednici je bilo prisutno oko 60 članova, a uz njih je bio i gradonačelnik Ivo Tomasović, te predstavnici nekoliko političkih stranaka. Dvadesetak članova je dobilo zahvalnice za doprinos radu omiškog SUH-a, dok ih je četvero, s predsjednikom Vučkovićem na čelu, dobilo Spomenice iz Središnjice SUH-a u Zagrebu.

Sjednica je potrajala do dugo u noć, pošto su se okupljeni počastili blagdanskom trpezom i zaplesali uz glazbu.

Jesti manje ili više količine?

Sasvim je sigurno da prehrana može igrati vitalnu ulogu u tome kako ćemo stariti. Jedno je sigurno: mi ne stižemo u starost odjednom - u dobi od 70 i 80 godina. Starenje, u stvari, započinje kad završava rast, u kasnoj mladenačkoj dobi. Kao što ishrana u ranom djetinjstvu usmjerava rast i razvoj, tako isto i ishrana u srednjim godinama života, u dobi od 20. godine pa nadalje, može odlučiti koliko uspješno ćemo stariti.

Neka od degenerativnih oboljenja u starosti, kao primjerice srčana oboljenja, povišen krvni tlak, šećerna bolest, oboljenja bubrega i jetre, upala zglobova, osteoporozna (šupljikavost i omekšavanje kostiju) i slabljenje vida, nisu oduvijek dio procesa starenja. Neka oboljenja su novijeg datuma, novopridošlice za koje izgleda da su uglavnom rezultat nekih današnjih načina života, kao što je, na primjer, današnji način prehrane.

Srce ne voli hamburger

Epidemija srčanožilnih bolesti većinom je ograničena na ona područja svijeta gdje ljudi jedu zapadnjačku hranu. Učestalost raka debelog crijeva, želuca i dojke, također pokazuje jaku geografsku povezanost. Ovi oblici raka, primjerice, relativno su rijetki u Japanu. Međutim, kod prve generacije japanskih doseljenika u SAD broj sluča-

jeva tog oboljenja malo se povećava, dok u kasnijim generacijama japansko-američkih građana šanse da se umre od tih formi raka su iste kao i kod svakog drugog Amerikanca. Krivac: američka prehrana i stil života.

Kako osoba stari, njene kalorijske potrebe postaju manje, zbog toga što je smanjena i fizička aktivnost i masa stanica. Međutim, da li se stvarne potrebe za hranjivim tvarima (vitaminima, mineralima, bjelanjčevinama itd.) također obavezno smanjuju, istovremeno s padom unosa kalorija, to je druga stvar. Izgleda da zasigurno to još nitko ne zna.

Kod starijih ljudi smanjuje se sekrecija u probavnom sustavu, smanjuje se crijevna resorpcija kalcija te drugih minerala i vitamina, kao i aktivnost nekih enzima. Zbog toga, više bjelanjčevina, vitamina i minerala - a ne manje ili isto - može biti potrebno da se živi zdravo i zadovoljno.

Siromaštvo i prehrana

U mnogim zemljama biti star često znači biti hendikepiran na način koji direktno utječe na navike jedenja i prehrane. Financijski prihodi mogu biti nedovoljni da osiguraju odgovarajuću, osnovnu ishranu. Upale zglobova i slab vid mogu znatno otežati kupovinu namirnica, otvaranje pakovanja, kuhanje i serviranje obroka. Slabi zubi i slabo namještene zubne proteze uvelike

otežavaju žvakanje i gutanje. Priličan broj osoba koje žive same gube volju da potroše puno vremena i napora na kuhanje.

Čest rezultat svega toga je smanjen unos u organizam osnovnih hranjivih sastojaka. Anemija zbog manjka željeza česta je u oba spola. Djelomičan manjak B vitamina može biti uzrok mentalne konfuzije uočene kod nekih starih ljudi. Nedostatak u mastima topljivih vitamina, A, D i E često je uzrokovan prehranom vrlo siromašnom mastima.

Brojne studije, koje su u toku, ispituju eventualni mogući odnos različitih hranjivih sastojaka u hrani i duljine života. Između ostalog ispituje se: odnos nagorene ili užježene masti i raka želuca; uloga vlaknastih komponenti u hrani na metabolizam, odnos masnoća u hrani i raka dojke, debelog crijeva i arterioskleroze; mogućnost prevencije šećerne bolesti smanjenjem količine šećera u hrani i mogućnost prevencije povišenog krvnog tlaka smanjenjem količine soli u hrani.

Konačno, ako sve te studije budu uspješno obavljene, liječnici, nutricionisti i drugi stručnjaci bit će u stanju utvrditi vezu između prehranbenih faktora i procesa starenja čovjeka i utvrditi optimalni režim ishrane koji će moći znatno pridonijeti produljenju ljudskog vijeka. U ovom trenutku ima još puno dvojbi.

dr. Ivo Belan

AKTIVNI I U KUĆI FINSKA: Wellness za seniore

Kako bi rasteretio institucionalne kapacitete za starije osobe, finski grad Oulu je osmislio nekoliko inovativnih wellness tehnologija. Wellness Profile Oulu je internetski alat koji nudi opcije za praćenje brojnih značajki života, poput samostalnosti, tjelesne aktivnosti, druženja, usamljenosti, sigurnosti, psihičkih osobina ili zdravlja.

Sam sustav se bazira na tome da umirovljenici i starije osobe budu jednako agilne i aktivne kod kuće, kao što bi bile u zajednici, a da skrb o njima istovremeno bude jednaka kao u institucijama zdravstvene i socijalne skrbi. Tako su svim korisnicima na raspolaganju dostava hrane, prijevoz te kućna njega, a za teže bolesnike tu su specijalizirani domovi, koji nude 24-satni nadzor.

Za one koji ne vole biti kod kuće, gradske vlasti su osmislile OULLabs, prostor u kojem lokalne tvrtke mogu stvarati i testirati nove proizvode zajedno sa stanovnicima, pa tako i starijima, koji u konačnici dobivaju usluge i aparate prilagođene vlastitim potrebama. Time se jača i društvena odgovornost kod starijih ljudi, s istovremenim olakšavanjem kućanskih aktivnosti. U planu je da čitav sustav do 2020. koristi 92 posto stanovnika Oulua starijih od 75 godina, a u tome će im pomoći i Aimo, telefonska linija sa svim informacijama iz državnih i gradskih službi te privatnih tvrtki koje se bave skrbi za starije osobe.

ONLINE INICIJATIVA NIZOZEMSKA: Pomoć na mreži

Nizozemska regija Sjeverni Brabant jedna je od najrazvijenijih u Europi, stoga ne čudi što imaju i visoku razinu korištenja sustava skrbi za starije osobe putem interneta. U tome ne sudjeluju samo umirovljenici već i više od 70 tvrtki i javnih službi. No, najviše pažnje „penzići“ posvećuju jedni drugima.

Care Site je besplatna internetska platforma koja omogućuje da ljudi organiziraju neformalnu skrb za sebe ili bližnje stvaranjem vlastite web-stranice. Tako je u prvih godinu i pol korištenja, aktivirano čak 465 privatnih stranica s otprilike 1850 korisnika unutar grada Helmonda, gdje je ova platforma jedino dostupna.

Na sličnom principu je razvijena i platforma Zorgcirkels (Krugovi njege), koja okuplja 20 centara za njegu i skrb o starijima iz grada Brainporta. Cilj ove internetske zajednice je pružanje kvalitetnije skrbi starijim osobama tijekom noći ili vikendima, kad redovite službe rade smanjenim kapacitetom. Najviše će to pomoći onima koji se iznenada nađu u situaciji kad im je potrebna hitna medicinska pomoć. Noćni timovi su o takvim slučajevima obaviješteni putem sustava daljinskog nadzora, odnosno različitih senzora, alarma ili GPS odašiljača.

Kako upravljati životom

„Starost nije bolest. Starenje je proces u čovjekovom životu koji traje. I upravo je lijepo stariti svjesno i aktivno.“

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Evo nas opet na nekom početku, na početku nove godine. I ove smo, kao i svih ranijih godina, napravili obračun uspjeha i neuspjeha, radosti i tuga, gomilu propusta i poneki uspjeh. Obećali smo sami sebi da nećemo ponoviti ni jednu pogrešku. Duga je godina, s mnogo izazova i opasnosti, pa će sigurno opet biti i pogrešaka. Interesantno je da smo za sve propuste opet nalazili opravdanja na „svojoj strani“ i da je za pogreške uvijek bio „kriv netko drugi“, najčešće netko iz obitelji ili od prijatelja i poznanika, ali i razni akviziteri i „prodavači usluga i predmeta koji su potrebni za bolju kondiciju i zdravlje, a time i ljepši, sretniji i zdraviji ostatak života“. Opravdanja su bila najčešće „poslušao sam njihove savjete“, „namjerno su me prevarili“, „nisam mislio da imaju loše namjere“ i tome slično.

Tijekom protekle godine naslušala sam se puno priča o promašajima starijih osoba za koja su najvećim dijelom bili sami krivi. Osobito je to bio problem kod osoba koje su uz probleme starenja bili i kronični bolesnici koji su često koristili, za obavljanje nekih poslova, bliske članove obitelji ili prijatelje. Velika većina, njih dvadesetak, iako nisu bili nepokretni, podizanje mirovine povjeravali su mlađim članovima obitelji, koji su uglavnom svakoga mjeseca dio novca podizali i za vlastite potrebe. Desetak ih nije znalo provjeriti stanje tekućeg računa ili nije uopće sumnjalo u poštenje, primjerice, svoje kćeri ili sina. Kad je došlo do blokiranja računa ili u jednom slučaju i do ovrhe bilo je kasno, a onda su nastupile i svađe u obitelji. Na sreću nije bilo težih materijalnih posljedica, jer se radilo o relativno niskim mirovinama pa su

računi blokirani relativno rano. Ipak ostali su zategnuti odnosi u obitelji, a starije osobe su promijenile svoje ponašanje i odnos prema svojoj imovini. Od svih njih samo je jedan umirovljenik smješten u dom za starije osobe odlukom Centra za socijalnu skrb, jer je živio s nezaposlenim sinom i unukom, a u međuvremenu se i razbolio, pa nije mogao ostati živjeti u vlastitoj kući.

Svaku stariju osobu uvijek nastojim uvjeriti da ne smije odustati od upravljanja vlastitim životom i življenjem, jer starost nije bolest. Starenje je proces u čovjekovu životu koji traje. I upravo je lijepo stariti svjesno i aktivno. I starenje mora prolaziti po određenom programu koji sami sačinimo kao i sva ostala razdoblja koja smo već uspješno apsolvirali. Dok god je čovjek u mogućnosti upravljati svojom imovinom treba se tako i ponašati. Tako će sačuvati samopouzdanje i samopoštovanje, a cijelit će ga više članovi obitelji i bit će bolje prihvaćen u krugu prijatelja i u društvenoj zajednici. Nikada ne smijemo svjesno, dok smo u mogućnosti, odustati od sebe i vlastitog života. Ne smijemo dopustiti da netko drugi njime upravlja i odlučuje umjesto nas samih. Ovakav stav ponekad mladi proglašavaju neuračunljivost, pohlepom, nerazumijevanjem potreba mladih, pa čak i neuračunljivošću starijih osoba. No to ne treba pokolebati starije, već ih treba poticati i psihički osnaživati radom u grupama da podignu svoj stupanj samosvijesti i upravljaju vlastitim životom dokle god im to dopuštaju fizičke i umne sposobnosti.

Isto vrijedi i za mnoge bolesne osobe bez obzira na godine starosti. Mnogo ljudi koji boluju od kronič-

nih bolesti, recimo, dijabetičari, „visoko tlakaši“, osobe s nizom rijetkih bolesti koje nisu u kategoriji invalidnih osoba, trebaju prije svega, da bi kvalitetno, samostalno živjeli, upravljati svojom bolešću, a ne da ona upravlja njima.

Bolest treba „držati pod kontrolom“ kako bismo mogli mi njome upravljati, kako bismo usprkos njenim učincima mogli slobodno živjeti, bolje reći treba se prilagoditi bolesti, ali ne dozvoliti da ona nas sputava već da se i ona prilagodi nama. Čovjek kad je bolestan nikad nije sam uvijek je s njim i njegova bolest. Nikad ne smijemo dozvoliti da nas sasvim obuzme i da nam mijenja raspoloženja i stavove. Znam mnoge istinski sretno, teško bolesne osobe koje su duhom i samouvjerenošću smanjile utjecaj bolesti na kvalitetu svakodnevnog života i primjer u mnogima.

Treba reći da upravljanje životom ili bolešću nije ni lagano ni veselo, da ima uspona i padova, stanja sumnje u potrebu i cijenu odricanja, ali ako znamo krajnji cilj, a to je da živimo dostojanstvenije i poštenije prije svega u odnosu prema sebi, ali i svojoj obitelji.

Starije osobe posebno ne smiju odustati od dostojanstvenog kraja života. I ako ste ponekad u životu bili malodušni i napustili vlastite stavove i uvjerenja, na početku ove godine krenite (makar na opće čuđenje) opet ispočetka. Recite sami sebi „dok živim, životom ću sam upravljati, a obitelj i prijatelji su dobrodošli kao pomoć i poticaj da živim doista dostojanstveno i sretno. I ne samo to, živjet ću i za ostvarenje svoga sna, da većina starijih osoba živi dostojanstvenije i bez straha za svoju budućnost.“

I polubrat ima pravo na stan

Pitanje: Otac je u prvom braku, zajedno s tadašnjom suprugom kupio stan u Zagrebu. Kupoprodajni ugovor, iako potpisan od strane prodavatelja, nije ovjeren. Nakon razvoda braka otac se ponovno oženio te je nastavio živjeti u kupljenom stanu zajedno s majkom, koja me je u braku rodila. Prošlo je 30 godina od kada je stan kupljen, ali da je slabog zdravstvenog stanja. Uz to navodim da je otac u prvom braku imao sina koji trenutno živi u Kanadi. **(Z. Š., Sisak)**

Odgovor: Samim sklapanjem kupoprodajnog ugovora o kupnji stana, Vaš otac nije postao (su)vlasnik stana. To će postati tek kad temeljem ovjerenog kupoprodajnog ugovora i ostale potrebne dokumentacije (domovnica i pristojba) izvrši upis uknjižbe prava vlasništva stana koji je bio predmet kupoprodaje. S obzirom na to da je vaš otac zajedno s prvom ženom kupio stan, on je suvlasnik stana, a ne isključivi vlasnik. Kako je po vašim navodima prodavatelj stana još živ, preporučam da se kupoprodajni ugovor što prije ovjeri kod javnog bilježnika, jer bez toga nije moguće izvršiti upis uknjižbe prava vlasništva na stan. I na kraju, morate računati da ćete stan nakon očeve i majčine smrti morate dijeliti sa svojim polubratom.

Snaha prijeti deložacijom

Pitanje: Nakon smrti muža naslijedila sam zajedno sa sinovima svaki po trećinu dvosobnog stana u Zagrebu. Jedan sin je u međuvremenu umro, pa je trećinu stana naslijedio njegov sin, moj unuk. Sin se u međuvremenu razveo od žene te je živio u stanu zajedno sa mnom. Unuk je nastavio živjeti sa svojom majkom, često me posjećuje i čini mi usluge, koje bi inače bio dužan činiti sin, no on je zaokupljen vlastitom ženom koja me živu ne može smisliti. Na moje iznenađenje sin mi je darovao trećinu stana, da bi kasnije tražio od mene da sklopim s njegovom ženom ugovor o dosmrtnom uzdržavanju za ukupno trećinu stana. Unuku je ostala nedirnuta njegova trećina stana, a on mi je obećao da nipošto neće prepustiti svoju trećinu mome sinu i snahi. Naknadno sam saznala da je sin meni darovao svoju trećinu stana. Iz razloga što je bio dužan veću svotu novaca koje je izgubio na kartama pa je darovanjem nastojao izbjeći mogućnost da ga prisile na vraćanje duga. U međuvremenu sin i snaha su na mene izvršili pritisak i na prevaru me prisilili da sklopim ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. Sada mi snaha prijeti da će me kao vlasnica izbaciti iz stana. Sin mi ne može ili ne želi pomoći. Jedino unuk mi pruža podršku. Što da radim, mogu li tražiti raskid ugovora, a nemam novaca za odvjetnika? **(B. C., Zagreb)**

Odgovor: Brzopleto ste potpisali ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, a i prihvatili darovanje trećina stana. Trebali ste znati da on i snaha iza toga nešto spremaju. Sreća da imate unuka koji je suvlasnik trećine stana, što sprječava sina i snahu da vas izbace na ulicu. Ulaziti u sudski spor i tražiti raskid ugovora vrlo je rizično jer zato morate imati sredstva da platite odvjetnika. U svakom slučaju, prijatnu iseljenjem prijavite Centru za socijalnu skrb, Živom zidu i Pravnom savjetovalištu SUH-a, s kopijom oba ugovora.

Sto nasljednika, jedno zemljište

Pitanje: Živim s ocem i njegovom drugom ženom na većem poljoprivrednom gospodarstvu koje je jedno od najvrjednijih u okolini. Otac je pored mene imao još jednog sina i kćerku koji su nakon ženidbe i udaje otišli živjeti na imanje svojih bračnih drugova. Poslije majčine smrti otac se ponovno oženio sa ženom koja je iz prvog braka imala dvije kćeri koje žive s nama. S obzirom da otac i ja uz pomoć poljoprivredne mehanizacije obrađujemo naše gazdinstvo, ono stalno napreduje tako da možemo pohvaliti da smo najveće „gazde“ u selu. Brat i sestra koji u otišli od nas nakon ženidbe, dođu samo u posjet kad nešto trebaju, nikada da bi pomogli. Kćeri od maćehe rade kućanske poslove, a s obzirom na to da je maćeha u punoj snazi, njihov doprinos našem kućanstvu je zanemariv. Otac je svjestan svega što se dešava, da od svoje djece koja su se poženila nema nikakve pomoći ni koristi, a od pastorki također. Stoga smo otac i ja jednom prilikom sjeli i razgovarali što će biti nakon njegove smrti. On ne želi da se imanje rasipa i dijeli, a siguran je u mene i moj odnos prema njemu i prema našem imanju. Zatražio je da se putem odvjetnika ili interneta informiram što treba učiniti da imanje pripadne u cijelosti meni, te da ga ne trebam s nikim dijeliti. Molim vas dajte mi savjet kako to učiniti da zadovoljim očevu volju u pogledu raspolaganja sa imanjem nakon očeve smrti. **(I.D., Caginec)**

Odgovor: Od svih pravnih poslova koje možete učiniti u namjeri da ostvarite očevu volju preporučam ugovor o doživotnom uzdržavanju. Time otac ostaje vlasnik imanja do svoje smrti, a vi ste ga dužni uzdržavati. Svi drugi pravni poslovi (ugovor o darovanju i oporuka) ostavljaju mogućnost drugim zakonskim nasljednicima (brat, sestra i maćeha) da traže pravo na nužni zakonski dio ostavine, time da će maćehu u njezinoj imovini naslijediti njezina djeca. Ukoliko maćeha umre nakon Vašeg oca, a nema nikakve svoje imovine, bilo bi pošteno da joj osigurate doživotno stanovanje makar u dijelu imovine.

Vlasnik bez vlasništva

Pitanje: Nemalo sam se iznenadio kad sam nedavno htio prodati građevinsko zemljište u Makarskoj i zatražio izvadak iz zemljišnih knjiga iz kojeg sam utvrdio da se ne vodim kao vlasnik tog građevinskog zemljišta, već da je vlasnik neka druga osoba temeljem pravomoćne sudske presude zbog gluhe. Napominjem da nikad nisam obaviješten da se protiv mene vodi bilo kakav sudski postupak, već sam naknadno saznao da je tužba protiv mene i poziv za glavnu raspravu objavljene na oglasnoj ploči suda, bez da su se za to stekli zakonom predviđeni uvjeti. Naime, ja imam stalno prebivalište u Splitu, a dostavu se pokušalo izvršiti u Makarskoj. Što da radim i kako da ispravim nezakoniti postupak suda? Kako da brišem nezakonitog vlasnika iz zemljišnih knjiga? **(A. J., Split)**

Odgovor: Navedenim postupanjem povrijeđeni su propisi o dostavi uređeni Zakonom o parničnom postupku, čime vam je nezakonitim postupanjem, propuštanjem dostave tužbe i poziva za raspravu na pravu adresu prebivališta u Splitu, onemogućeno raspravljanje pred sudom, pa su se time stekli uvjeti za ponavljanje postupka, propisani člankom 421. toč. 2 Zakona o parničnom postupku. Stoga je potrebno nadležnom sudu predati prijedlog za ponavljanje postupka, te tražiti ukidanje pravomoćne presude donesene na nezakonit način te s time u vezi zatražiti zakazivanje rasprave.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Dušan Ban, predsjednik podružnice SUH-a Svetvinčenat

Okuplja raštrkano članstvo

„Mirovine se moraju povećati i pravednije usklađivati, jer će jedino tako ljudi moći rješavati svoje životne potrebe i osigurati egzistenciju“

Dušan Ban, predsjednik podružnice SUH-a u srednjovjekovnom gradiću Svetvinčenat, smještenom na jugu središnje Istre, u aktivni rad na zaštiti i unaprjeđenju umirovljeničkih prava uključio se prije pet godina, još i prije odlaska u mirovinu. Godinu kasnije, preuzeo je kormilo podružnice, u malenoj istarskoj općini, stiješnjennoj na pola puta između Pule i Pazina, koja broji nešto više od dvije tisuće stanovnika. Sindikalni rad mu nije bio nepoznanica, jer je jedno vrijeme bio predsjednik Sindikata ondašnjeg OUR-a Uljanik.

„Sindikalni rad i ideje, te vječita borba za bolji život nižih i slabije plaćenih djelatnika, radnika i ostalih, oduvijek su u mojoj osobnosti. Pokojni predsjednik SUH-a Svetvinčenat bio mi je susjed i kada sam čuo za njihov rad, ideje, programe i aktivnosti, odmah sam se uključio“, ističe Dušan Ban.

Ovaj aktivni povjerenik, ponosni otac triju kćeri - Renate, Tatjane i Barbare te djed dvije unučice - Katarine i Antonije te unuka Karla, rođen je 1951. u selu Štokovci pored Svetvinčenta, gdje živi i danas. Završio je Fakultet za pomorstvo i promet u Rijeci te je cijeli svoj radni vijek proveo u Uljanikovoj tvornici u Vodnjanu. U braku je već skoro četrdeset godina i u svojim sindikalnim ak-

tivnostima imao je uvijek podršku supruge Rine, koja je isto članica SUH-a.

Ističe da je rad u podružnici prilično zahtjevan, osobito zbog geografskog položaja općine Svetvinčenat, jer je dio članova raštrkan po selima i zaseocima, no svi budu posjećeni i o njima se skrbi. Uz to, podružnica uspijeva organizirati četiri do pet izleta te nekoliko večernjih zabava godišnje. Nezaobilazna su i druženja sa susjednim podružnicama i ograncima, ali i pomoć najpotrebitijima u vidu blagdanskih poklona za oboljele članove, redovnog mjerenja krvnog tlaka i šećera, ali i besplatnih vozničkih karti do Pule za umirovljenike koji ne voze. Iako se trude raznim akcijama i aktivnostima pomoći lokalnim umirovljenicima, problema uvijek ima.

„Pozivi najčešće dolaze od onog dijela članstva koji je onemoćao, a najčešće se odnose na problem izostanka javnog prijevoza u raštrkanim mjestima gdje vlak ili autobus ne dolaze“, napominje Ban, te dodaje kako je glavni problem isti u cijeloj Hrvatskoj, a to je „previše“ umirovljenika koji su prinudno poslani u prijevremene mirovine, te preniske mirovine.

U Svetvinčentu prate zbivanja oko novog državnog proračuna. Ban ističe kako su naše vlasti „tvrde, ne razumiju, ne

žele razumjeti ili nemaju moći pomoći starijima, čije su penzije iznimno male. No, u nadi je spas, pa svi vjerujemo da će doći do poboljšanja“, zaključuje. Do spasa, međutim, izgleda da ne ide baš samo pregovorima i porukama kroz medije.

Stoga je jedan od pokušaja razbuđivanja vlasti bio i prosvjed protiv siromaštva umirovljenika 10. listopada prošle godine, na kojem je na pulskom dijelu sudjelovao i ovaj vrlo aktivni povjerenik SUH-a.

„Znaju se SUH-ovi zahtjevi i oni se ne trebaju posebno izdvajati. Mirovine se moraju povećati i pravednije usklađivati, jer će jedino tako ljudi moći rješavati svoje životne potrebe i osigurati egzistenciju“, kaže Ban i dodaje kako se nada da će se 2018. godine nešto, barem malo, pokrenuti na bolje.

U tome bi mu mogli pomoći i umirovljenici iz Svetvinčenta i okolnih mjesta koji se još nisu učlanili u tamošnju podružnicu SUH-a. Njihov će povjerenik Dušan Ban, i dalje nastaviti voditi bitku za prava osoba treće dobi, ali smatra da bi novi članovi, stariji radnici ili oni koji su tek zakoračili u umirovljeničke dane, mogli donijeti novu snagu i unaprijediti rad Sindikata umirovljenika Hrvatske u tom kraju.

Milan Dalmacija